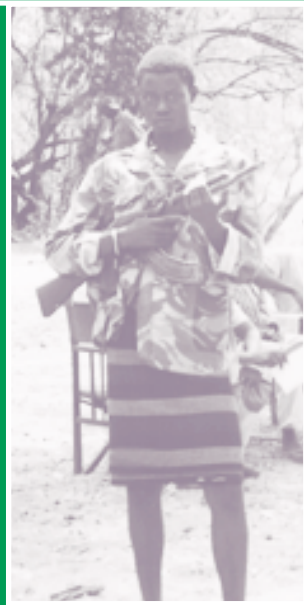
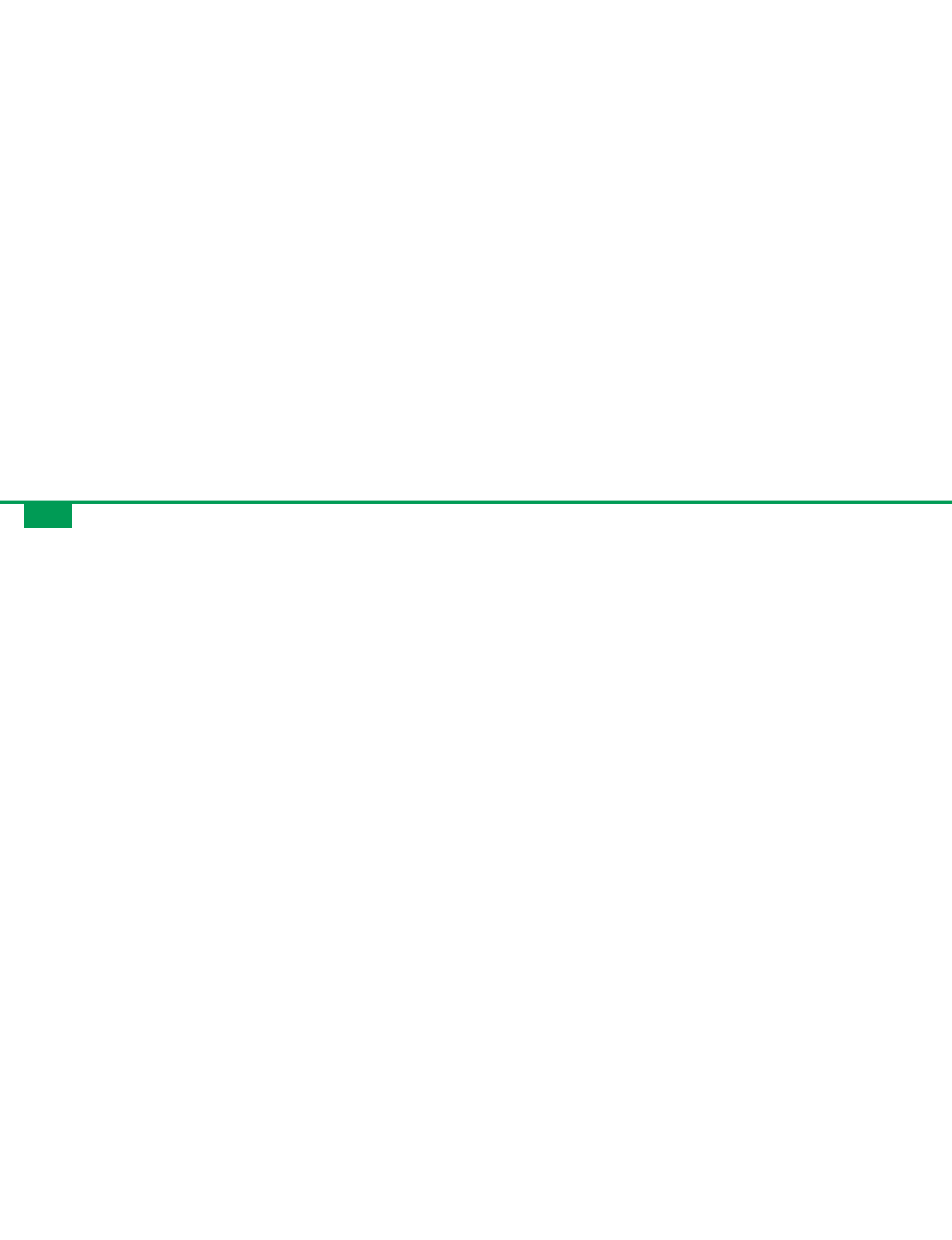


pax christi

JAARVERSLAG 2002







JAARVERSLAG 2002 *Passie voor vrede*



Inhoudsopgave

1. Voorwoord	5
2. Maatschappelijk draagvlak	7
• Pax Christi bondgenoten	
• Adventstochten	
• Vredesweek	
• Pax Christi Leerstoelen	
• Stiltecentrum	
3. Projecten en partners	13
<i>Latijns Amerika</i>	14
• Colombia	
• Cuba	
<i>Afrika</i>	17
• Soedan: lokale vredesinitiatieven	
• Radio Voice of Hope	
• Lichte wapens	
• European Coalition on Oil in Sudan	
<i>Zuidoost-Europa</i>	21
• Servië en Montenegro	
• Kosovo	
• Macedonië	
• Tsjetsjenië	
<i>Midden-Oosten</i>	26
• Israël/Palestina	
<i>Azië</i>	29
• Indonesië	
4. Organisatie en medewerkers	31
• Organisatorische omvang	
• Personeelsformatie	
5. Financiën	33
• Financieel Verslag Stichting	
• Financieel Verslag Vereniging	
 Bijlagen	
1. Partnerorganisaties Pax Christi	37
2. Besturen en Medewerkers Pax Christi	42
3. Jaarrekening Stichting Pax Christi Projecten	46
4. Jaarrekening Vereniging Pax Christi Nederland	48
5. Geconsolideerde Balans Pax Christi Nederland	50

Colofon



1. Voorwoord

+ A.H. van Luyn sdb



Vrede door ontmoeting van culturen. Dat was het motto van de Vredesweek in 2002 en het antwoord van Pax Christi op de botsing van culturen die is voorspeld na de terroristische aanslagen in de Verenigde Staten. In dit motto klinkt ook het besef door dat gewapende conflicten elders in de wereld van invloed kunnen zijn op de onderlinge verhoudingen in Nederland.

Het is zorgwekkend dat machthebbers oorlogen met een beroep op religieuze overtuigingen willen legitimeren. Pax Christi roept steeds op ervoor te waken dat oorlogen ontaarden in een conflict tussen religies en culturen, ook al wordt daarop van meerdere kanten aange-stuurd. Ook voorafgaande aan en tijdens de oorlog in Irak zagen we politieke leiders een beroep doen op religieuze overtuigingen als legitimatie van hun handelen. De effecten daar-van in het Midden-Oosten en in de verhoudingen tussen moslims, joden en christenen elders in de wereld laten zich raden.

Pax Christi gelooft dat een ontmoeting van culturen en religies van groot belang is en kan bijdragen aan de mobilisatie en bundeling van krachten die zich inzetten voor een algemeen welzijn, een belang dat culturen overstijgt, een ideaal van vrede en gerechtigheid.

Voor Pax Christi vormt solidariteit met slachtoffers van geweld en dragers van vredesinitia-tieven een centrale waarde, een uiterste maatstaf voor de kwaliteit van ons werk. Pax Christi geeft uitdrukking aan de hoop dat vrede mogelijk is, dat het kwaad in de wereld niet onoverwinnelijk is en dat de vicieuze cirkels van geweld en onrecht doorbroken kunnen worden. Aan die hoop geeft Pax Christi een stem die onmacht en wanhoop overstijgt.

Ook in 2002 heeft Pax Christi zich laten leiden door deze solidariteit en hoop. In Nederland is gestaag verder gewerkt aan de versterking van ons profiel en de verbreding van ons draag-vlak. Een nieuwe website en een nieuw motto – passie voor vrede – zijn uitingen van de vita-lisering waaraan Pax Christi werkt. De vitalisering van een sociale beweging als Pax Christi is een proces waarin met kleine stappen solide vooruitgang kan worden geboekt.

Buiten Nederland is de vraag naar interventies van Pax Christi ook groot. De waardering van ons werk kwam opnieuw tot uitdrukking in een sterke groei van projecten en partners in een toenemend aantal landen. Pax Christi is er in geslaagd voor deze groei structurele financiering te vinden. Cordaid en Pax Christi besloten tot voortzetting en intensivering van hun samenwerking, een nieuwe samenwerkingsovereenkomst is begin 2003 getekend. Verheugend was ook dat op basis van een strategisch meerjarenplan het ministerie van Ontwikkelingssamenwerking Pax Christi een instellingsubsidie voor vier jaar toekende.

Dankzij de steun van en samenwerking met partnerorganisaties, leden, medewerkers en donoren blijft Pax Christi zich met passie inzetten voor vrede.

+ **A.H. van Luyn sdb**
Voorzitter Pax Christi Nederland

Dr. T. Stoelinga
Voorzitter Raad van Toezicht Pax Christi Projecten



Passie

voor www.passievoorvrede.nl

Vrede pax
christi

2. Maatschappelijk draagvlak

Pax Christi heeft in 2002 een begin gemaakt met het ontwikkelen van een nieuw communicatiebeleid. Een nieuw motto en een opgefriste vormgeving van de site zijn daarvan de eerste tastbare resultaten.

In 2002 moest Pax Christi ook afscheid nemen van haar algemeen secretaris. Theo Brinkel stond kandidaat voor de Tweede-Kamerverkiezingen, een positie die niet verenigbaar is met de functie van algemeen secretaris van het politiek onafhankelijke Pax Christi. Met dank, begrip en spijt heeft het bestuur van Pax Christi afscheid genomen.

Het bestuur onderstreept de noodzaak van verbreding van het maatschappelijk draagvlak. Dit draagvlak is niet alleen van belang voor de legitimatie van ons werk, maar ook voor de financiële basis ervan. In 2002 zijn eerste aanzetten gegeven voor verbreding van deze basis. Dat kon echter niet voorkomen dat we opnieuw een beroep moesten doen op onze financiële reserves. Een strak begrotingsbeleid en aanpassingen in het uitgavenpatroon moeten leiden tot financieel herstel in 2003 en financiële groei in de daaropvolgende jaren.

Het Midden-Oosten vormde in 2002 het brandpunt van het nieuws. Aan de vicieuze cirkel van geweld en tegengeweld in Israël en de bezette Palestijnse gebieden lijkt geen einde te komen. Tijdens de Algemene Ledenvergadering deed Henk Zomer, één van de waarnemers die mede namens Pax Christi is uitgezonden naar de regio, verslag. Ook Judith Belinfante, oprichter van de Nederlandse Coalitie voor Vrede en Nabil Sahhar (Coalitie voor Vrede) waren te gast. Zij verwoordden de hoop dat langs de weg van dialoog en op basis van internationaal recht een uitweg uit de geweldsspiraal kan worden gevonden.

Ook de oorlog tegen Irak hield de gemoederen bezig. Pax Christi, de Raad van Kerken in Nederland en Cordaid trokken gemeenschappelijk op en waarschuwden voor de humanitaire en politieke consequenties van een unilateraal optreden van de Verenigde Staten. Gemeenschappelijk spraken beide organisaties een eerste landelijke demonstratie in Amsterdam toe.

Pax Christi bondgenoten

Het maatschappelijk draagvlak van Pax Christi komt ook tot uitdrukking in de samenwerkingsverbanden waarin we participeren.

Pax Christi beschouwt Pax Christi Internationaal, Cordaid en IKV als haar strategische bondgenoten. Pax Christi Nederland verkende in 2002 samen met Pax Christi Internationaal de mogelijkheden om intensiever samen te werken. Beide organisaties zullen samenwerking zoeken bij de consultatie van partnerorganisaties in Afrika, de Balkan en het Midden-Oosten, op het gebied van internationale beleidsbeïnvloeding en bij de oprichting van veldkantoren in verschillende regio's waar Pax Christi Nederland werkzaam is.

De directies van Cordaid en Pax Christi Projecten bereikten in 2002 overeenstemming over voortzetting en intensivering van de strategische samenwerking. Het besef dat ontwikkelings-



gerichte en conflictgerelateerde interventies samen moeten hangen, blijft de basis voor samenwerking. De afgelopen jaren heeft onze samenwerking een sterk profiel ontwikkeld in media en politiek. De nieuwe overeenkomst tussen beide organisaties heeft een duur van vier jaar en een omvang van minimaal zes miljoen euro.

De samenwerking met het IKV is institutioneel verankerd. Pax Christi vertegenwoordigt de rooms-katholieke kerk binnen het IKV.

In 2002 sloot Pax Christi bovendien een samenwerkingsovereenkomst met ICCO, met als doel het bevorderen van samenwerking van katholieke, protestantse en interkerkelijke partnerorganisaties in vredesprocessen in Afrika.

Verder participeert Pax Christi direct of via Pax Christi Internationaal in vele samenwerkingsverbanden. Enkele voorbeelden:

European Coalition on Oil in Sudan: www.ecosonline.org

Een coalitie van ruim tachtig Europese vredes- en ontwikkelingsorganisaties die zich inzet voor vrede en een rechtvaardige verdeling van inkomsten uit de olie-exploitatie in Soedan.

International Action Network on Small Arms: www.iansa.org

Een wereldwijd netwerk tegen de verspreiding van lichte wapens. Het netwerk vraagt aandacht voor de humanitaire gevolgen van lichte wapens en brengt NGO's en andere belanghebbenden samen. In Nederland verzorgt Pax Christi de coördinatie.

United Civilians for Peace: www.unitedcivilians.com

Een gezamenlijk initiatief van de ontwikkelings- en vredesorganisaties Cordaid, Novib, ICCO, Pax Christi, Kerkinactie en IKV. In 2001 en 2002 richtte UCP zich op het uitzenden van burgerwaarnemers. Via hun rapportages, die op de website staan en in de media verschenen, droeg UCP bij aan een grotere bekendheid van de problematiek in Israël en de Palestijnse gebieden.

Wereldburgers.nl: www.wereldburgers.nl

Deze campagne heeft als doel krachten en gedachten in de samenleving te mobiliseren en de aandacht voor onze rol ten aanzien van het zuiden in het regeerakkoord sterk aan te zetten. Daarom zetten wereldburgers zich in voor een betere toekomst voor vluchtelingen, gelijke kansen voor ieder kind, eerlijke wereldhandel, duurzame ontwikkeling en bestrijding van extreme armoede.

Een compleet overzicht van samenwerkingsverbanden staat op de website van Pax Christi: www.passievoorvrede.nl



Adventstochten: stap voor stap op weg naar kerstmis

Het KRO-programma 'De Wandeling' en Pax Christi hebben in 2001 het initiatief genomen tot het houden van Adventstochten. Deze wandeltochten werden geïnspireerd door de Pax Christi voettochten, die in de jaren zestig en zeventig erg populair waren, vooral onder eind-examenscholieren. Met de Adventstochten willen Pax Christi en de KRO stap voor stap op weg gaan naar het feest van Kerstmis. Op de vier adventszondagen liepen de deelnemers in 2001 telkens een etappe van het Pelgrimspad, een wandelroute die voert van Amsterdam naar het Belgische Visé.



Het samen gaan van de weg, door de donkere dagen naar het feest van vrede en licht, heeft inmiddels steeds meer mensen in zijn greep gekregen. Dat bleek op de adventszondagen van 2002 toen de tochten opnieuw werden gehouden. De midwinterblazers onderweg, de Ghanese kerstzangers en de eerste vredesmail van Pax Christi-voorzitter bisschop Van Luyn voor Bethlehem, maakten vooral de laatste van de vier tochten tot een veelzijdige beleving, temeer omdat die met 600 deelnemers helemaal was volgeboekt. De kerstwensenactie per e-mail was gericht op het Arab Educational Institute, Pax Christi's partner in Bethlehem. De wensen en gebeden zijn tijdens de kerstdagen in Bethlehem uitgedeeld.



Een aanzienlijk deel van de deelnemers aan de Adventstochten kwam uit de achterban van Pax Christi. Uit onderzoek blijkt dat de deelnemers vooral tevreden waren over de samenwerking tussen de KRO en Pax Christi. De redactie van 'De Wandeling' en Pax Christi gaven samen weer het speciale routeboekje uit, met daarin onder andere een vredeswens van Michel Sabbah, de Latijns Patriarch van Jeruzalem en president van Pax Christi Internationaal. Het voornemen is om in 2003 door te gaan met de Adventstochten en vooral scholen tijdig en gericht bij de tochten te betrekken.

Mgr. Michel Sabbah, Latijns Patriarch van Jeruzalem, president van Pax Christi Internationaal:

“We beseffen met pijn dat de wereld de vrede van de Heer nog altijd afwijst. In deze dagen leven we in het Midden-Oosten in angst en onzekerheid over de dingen die komen gaan. Komt er een oorlog? Wat zullen de gevolgen daarvan zijn voor de relaties tussen volkeren en religies, die al zo zwaar beproefd worden? Ook in onze eigen harten kan de vrede ver weg zijn: in gezinnen, tussen burens en vrienden. Overal worden we gewaar dat we op onze tocht het kompas van Christus broodnodig hebben.

Het vieren van advent is het gezamenlijk meemaken van ‘het heimwee naar Gods komst’ en naar de bekering van ieder van ons tot Zijn vrede. Daarom is het waardevol dat jullie samen ook echt onderweg zijn gegaan. In gedachten lopen wij samen met jullie en jullie met ons: naar Bethlehem!”

Uit: Route 33. Vredewens aan de pelgrims van de Adventstochten van KRO en Pax Christi.

Vredesweek: ontmoeting van culturen

In het verkiezingsjaar 2002 leken de botsing der beschavingen en de verachting van andere religieuze culturen ook tot de Nederlandse samenleving doorgedrongen. In de Vredesweek werd juist opgeroepen tot een ontmoeting van culturen, een “tegenzet”, zoals prof. dr. Ton van Eijk, voorzitter van de Raad van Kerken het uitdrukte. Hij pleitte ervoor dat de kerkelijke vredesbeweging zich vooral richt op conflicten in landen waar de ontmoeting met de islam op het spel staat.

De Vredesweek werd op zondag 22 september geopend in de Nieuwe Kerk in Den Haag. Onder het motto ‘Met de vijand aan tafel’ vond er onder andere een reeks inspirerende podiumgesprekken plaats tussen vertegenwoordigers van etnische en religieuze groepen die vaak in conflict zijn met elkaar. Tijdens de bijeenkomst spraken de voorzitter van Pax Christi, bisschop Van Luyn s.d.b., IKV-voorzitter Marijke van Grafhorst en de staatssecretaris van Ontwikkelingssamenwerking, Agnes van Aardenne.

Niet als andere jaren bracht Pax Christi samen met het IKV en Kerk en Vrede een Liturgiekrant uit voor de actieve kaders in parochies en gemeenten en voor onderwijsgeevenden. De editie 2002 bevatte onder meer een introductie op het thema ‘Ontmoeting van culturen’, suggesties voor de liturgie en de invulling van de Vredesweek op school, en een interview met drie kenners van de kerkvader Augustinus over het gebed en het verlangen naar vrede. De oplage steeg van 6.500 exemplaren in 2001 tot 6.750 vorig jaar en zal in 2003 verder stijgen naar 7.000. Ook naar oude Liturgiekranten blijft tijdens de voorbereiding van de Vredesweek veel vraag bestaan. Ze zijn nu, vanaf editie 1997, op de website van Pax Christi te raadplegen.

Een jaar na dato vroegen Pax Christi en het IKV een aantal auteurs om te reflecteren op de aanslagen in New York. De reacties verschenen in de vorm van een appel met discussiestellingen. Voor het boekje, dat op 11 september aan de Raad van Kerken is aangeboden, is een gesprekswijzer ontwikkeld. Beide hebben inmiddels de weg naar parochies en gemeenten gevonden.

Op 7 september organiseerde Pax Christi haar jaarlijkse bezinningsdag in de Emmauspriorij van de zusters in Maarssen. De dag was ditmaal speciaal bedoeld voor leerkrachten in het basis- en voortgezet onderwijs. In het ochtendprogramma vertelden de christen Marcel Zagers en de moslim Olçay Kurubas over hun eigen vredescatechese in deze tijd. Prof. dr. Chris Hermans en drs. Ben Schennink traden op als referenten. 's Middags vond er een intensieve workshop plaats over de vraag of er verschil is tussen de idealen van ‘bewustwording’ en ‘bezieling’ en over de vraag waardoor jongeren zich vandaag de dag laten raken.

Terwijl de berichten steeds sterker werden dat de Verenigde Staten Irak desnoods wilden aanvallen om naar chemische en biologische wapens te zoeken, startte Pax Christi op vredes-zondag een briefkaartenactie onder het motto ‘Stop bio-terreur. Leven is geen wapen!’. Doel was publieke steun te verwerven voor het aanscherpen van de protocollen tegen het gebruik



Op zondag 22 september j.l. vond in de Vredesweek in de Nieuwe Kerk een podium-discussie plaats onder het motto: ‘Met de vijand aan tafel’. Tijdens die bijeenkomst maakte het optreden van twee jonge mensen van palestijnse en joodse komaf, Suzanne El-Kaka en Uri Cohen, veel indruk.



De Pax Christi icoon

van biologische wapens op een internationale conferentie die in november in Genève plaatsvond. Pax Christi-voorzitter bisschop Van Luyn hekelde in een begeleidend schrijven de weigerachtigheid van de Amerikaanse regering om in eigen land controles op het vervaardigen van biologische wapens toe te laten.

Voor het voortgezet onderwijs heeft Pax Christi samen met het Centrum voor Mondiaal Onderwijs (CMO) en met steun van de Nationale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (NCDO) een scriptiepakket uitgebracht over biologische wapens. Daarbij komt de rol van zowel staten als de wetenschap en het terrorisme aan de orde.

Toen Pax Christi vijftig jaar bestond, is er een icoon vervaardigd die is toegewijd aan de 'Pax Christi'. Ze stelt Jezus voor als bron van verzoening, bevrijding en vrede. De icoon legt bovendien verbanden tussen oosterse en westerse tradities van de vrede van Christus. Op 27 september vond in de kapel van het Pax Christi Centrum, samen met de Katholieke Vereniging voor Oecumene, een plechtigheid plaats waarna de icoon twee maanden voor meditatie en verering is uitgesteld. De vesper volgens Byzantijnse ritus werd geleid door pastoor Brenninkmeijer, waarna dr. Leo van Leysen een lezing hield over christenen in het Midden-Oosten.

Pax Christi Leerstoelen

In 1998 heeft Pax Christi Nederland een bijzondere leerstoel aan de Katholieke Universiteit Nijmegen ingesteld. Op het Centrum voor Internationaal Conflict-Analyse & Management (CICAM) van de Faculteit der Managementwetenschappen bekleedt prof. dr. Ann Pauwels (verbonden aan de VU Brussel) de leerstoel 'Beleidsmatige dilemma's van VN-vredesoperaties'. In het kader van haar leeropdracht verzorgt zij onderwijs op het gebied van VN-operaties, een keuzevak dat enkele tientallen studenten jaarlijks volgen, en verzorgt ze incidenteel gastcolleges, bijvoorbeeld op de Koninklijke Militaire Academie (KMA). Ann Pauwels begeleidt ook onderzoek, zoals een CICAM-onderzoek naar de effectiviteit van VN-vredesoperaties. Vorig jaar fungeerde ze bovendien als promotor van een proefschrift over het belang van verkiezingswaarnemingen door de OVSE voor de opbouw van democratie.

In 2002 hield Ann Pauwels haar inaugurele rede, onder de titel: 'Een "nieuw" VN-beleid ten aanzien van VN-vredesoperaties. Mythe of realiteit?' (uitgegeven in samenwerking met Pax Christi Nederland). Ook publiceert zij regelmatig in verschillende wetenschappelijke en vakbladen. De publicaties zijn gericht op een breed publiek: van de wetenschappelijke wereld en de militaire professie via een algemeen publiek tot de achterban van Pax Christi. Dankzij de onderwijsactiviteiten, gastcolleges en publicaties levert de leerstoel een belangrijke bijdrage aan het wetenschappelijk en maatschappelijk debat over een belangrijk onderwerp, namelijk de rol van de internationale gemeenschap bij conflictvoorkoming, conflictoplossing en de wederopbouw van door geweld verscheurde samenlevingen.



Pax Christi bijeenkomst voor jonge Servische- en Montenegrijnse politici oktober 2002

Stiltecentrum: vrede, stilte en ontmoeting

Voor het Stiltecentrum zijn vrede, stilte en ontmoeting onlosmakelijk met elkaar verbonden. Naast de stilte in de kapel is er elke werkdag gelegenheid een oecumenische viering bij te wonen. Een groot aantal voorgangers uit Utrecht en omgeving verzorgt ieder jaar bij toerbeurt deze middagpauzediensten. Een deel van de vijftientig vrijwilligers van het Stiltecentrum verzorgt rond de feestdagen thematische diensten.



Het Stiltecentrum vervult onmiskenbaar ook de functie van maatschappelijke voorpost van de kerken in de stad Utrecht waar mensen uit de stad en ver daar buiten een beroep kunnen doen op pastorale en diaconale zorg. Pax Christi wil graag in overleg met de kerken in de stad Utrecht komen tot een vitalisering van de maatschappelijke functie die het Stiltecentrum in de stad kan en mag vervullen.

Het Stiltecentrum speelt natuurlijk ook een rol in het profileren van de missie van Pax Christi. De meest in het oog springende activiteit in 2002 was de uitstalling van de Pax Christi vredesicoon in de kapel van het Stiltecentrum. Uitgeleend door Pax Christi Internationaal verbleef de icoon als prachtig beeld van het verlangen naar vrede twee maanden in het centrum. Het thema van deze icoon is verzoening. De icoon laat onder andere een ontmoeting tussen Esau en Jacob zien.

Zoals elk jaar zijn er ook in 2002 enkele exposities in het Stiltecentrum georganiseerd. De fototentoonstelling 'Radio Voice of Hope' liet op een prachtige manier zien hoe het werk van Pax Christi in Soedan een gezicht kan krijgen in het Winkelhart van Nederland. Bezoekers van het Stiltecentrum - de zakenman in pak die aan een treinvertraging zinnige invulling geeft, maar ook de dakloze in vodden - maakten zo kennis met het wereldwijde vredeswerk van Pax Christi. Naar aanleiding van de foto's raken mensen in gesprek en soms krijgt het persoonlijke verhaal dankzij 'het verre verhaal' een extra dimensie.

Het is maandagmiddag 15.00 uur, een vrouw komt de ontmoetingsruimte van het Stiltecentrum binnen en vertelt dat zij in de regionale krant iets heeft gelezen over de expositie van Jan de Kok. Zijn inspirerende schilderijen, met als thema advent en kerst, zijn tijdens de adventsperiode tentoongesteld in de ontmoetingsruimte van het Stiltecentrum. De vrouw bekijkt de expositie en daarna raken wij aan de praat over een van de schilderijen, het schilderij raakt haar zeer. Plotseling veert ze op en zegt: "Nu begrijp ik het! Vanuit de stilte kom ik bij de vrede en van daaruit vind ik ruimte om te ontmoeten."

Dirk van den Hoven, pastor van het Stiltecentrum

3. Projecten en Partners: nieuwe regio's, nieuwe thema's

Pax Christi stelde in 2002 haar strategisch meerjarenplan vast. Dit plan vormt niet alleen de basis voor voortzetting van de strategische samenwerking met Cordaid, maar ook voor toekenning van een instellingssubsidie door het ministerie van Ontwikkelingssamenwerking als onderdeel van het Thematisch Mede-Financieringsprogramma. Daarmee heeft Pax Christi voor de komende vier jaar structurele financiering van haar eigen werk en dat van haar partners gerealiseerd.

Pax Christi heeft in 2002 nieuwe regio's verkend en nieuwe thema's opgepakt. In Afrika is een start gemaakt met het opbouwen van partnernetwerken en activiteiten in Centraal-Afrika, dat naast de Hoorn van Afrika de regionale focus van Pax Christi in Afrika vormt. Twee immense brandhaarden, Soedan in de Hoorn van Afrika en de Democratische Republiek Congo (DRC) in Centraal-Afrika staan daarmee hoog op onze politieke agenda. Daarnaast is Pax Christi actief in Ethiopië, Kenia, Oeganda en Rwanda.

Ook in het Midden-Oosten breidde Pax Christi de reikwijdte van haar activiteiten uit. Samen met Cordaid verkenden we de mogelijkheden in Syrië, Libanon en Jordanië. Een oplossing van het Israëliësch-Arabisch conflict vraagt om een integrale benadering van het Midden-Oosten. De Nederlandse ambassades zijn enthousiast over de aandacht van Pax Christi voor kleinschalige projecten op het gebied van democratisering en mensenrechten en voor de positie van Palestijnse vluchtelingen in Jordanië, Libanon en Syrië.

In de Balkan en Latijns Amerika consolideerde Pax Christi haar projecten.

Pax Christi kiest er voor haar werk in toenemende mate thematisch te concentreren. We ondernamen in 2002 verschillende missies om een projectenportefeuille op te bouwen rond het thema 'Media en vredesopbouw'. In Soedan, Macedonië en Jordanië ondersteunt Pax Christi vitale mediaprojecten die een bijdrage leveren aan onafhankelijke berichtgeving en ondersteuning van lokale initiatieven.

Gemeten naar bestedingen is Pax Christi Projecten in 2002 opnieuw stevig gegroeid. Dankzij de inzet van al onze medewerkers lagen de bestedingen aan vredeswerk in 2002 31 procent hoger dan het jaar ervoor. Groei is echter geen doel op zich en zal de komende jaren sterk beperkt worden nu Pax Christi een omvang heeft bereikt waarmee we politiek relevant, financieel doelmatig en organisatorisch flexibel zijn.

Pax Christi hecht grote waarde aan een dynamische relatie met haar *stakeholders*: partnerorganisaties overzee, de achterban in Nederland, onze medewerkers en donoren. Zij zijn elk op hun eigen wijze betrokken bij en onmisbaar voor ons werk. Hun professionele medewerking en hun loyale steun zijn onontbeerlijk voor een organisatie die solidariteit met slachtoffers van geweld en dragers van vredesinitiatieven als centrale waarde heeft.

Freek Landmeter, adj. directeur

Jan Gruiters, directeur

Latijns Amerika

Colombia: eerste schreden op weg naar vredesdialog

Nadat de vredesdialog tussen de guerrillabeweging FARC en de regering-Pastrana was afgebroken, won de presidentskandidaat Alvaro Uribe Vélez de verkiezingen. De FARC was vier jaar lang niet bereid geweest tot serieuze onderhandelingen en de teleurgestelde bevolking koos voor een president die een hardere militaire lijn voorstond. Deze politiek stuitte op grote weerstand van de guerrilla, waardoor het geweld verder toenam. Belangrijkste burger-slachtoffers van de intensivering van het conflict waren religieuze vertegenwoordigers, lokale autoriteiten en journalisten. Mede onder druk van de Verenigde Staten kondigde de paramilitaire groepering AUC in december 2002 een eenzijdig bestand af om gesprekken aan te gaan met de regering. De hoop is dat dit uiteindelijk zal leiden tot een vredesdialog.

Tegen de verdrukking in vinden burgers de moed om op lokaal niveau te werken aan vredesinitiatieven. In het departement Cauca proberen Indiaanse gemeenschappen, verenigd in de Resistencia Civil, respect af te dwingen voor de positie van ongewapende burgers en te strijden voor het behoud van traditionele inheemse waarden. Pax Christi ondersteunde de Resistencia Civil op verschillende manieren. Zo is er een speciale website geopend en hebben we intensief overleg gevoerd met Europese autoriteiten, NGO's en academici. Op uitnodiging van Pax Christi reisden Indiaanse leiders door Europa om bekendheid te geven aan hun beweging. Dit bezoek resulteerde in brede politieke steun, waarna Pax Christi inhoudelijke en technische ondersteuning verleende om de verworven Europese solidariteit verder uit te werken.

Om de verslechterde mensenrechtensituatie in Cauca het hoofd te bieden, formuleerde het gouvernement Cauca samen met Pax Christi een mensenrechtenprogramma. Hiervoor zal internationale financiering worden gezocht. Daarnaast heeft Pax Christi Nederland een uitgebreide dialoog gevoerd met vertegenwoordigers van de EU en de Europese lidstaten over de mogelijke financiering van een structureel ontwikkelingsplan voor Cauca. De gouverneur van Cauca, Floro Tunubalá, kreeg voor zijn inspanningen de mensenrechtenprijs 2002 van Unicef.

De lokale democratie in Colombia kwam in 2002 verder onder vuur te liggen doordat de FARC honderden burgemeesters, raadsleden, ambtenaren en lokale rechters met de dood bedreigde. Velen zagen zich genoodzaakt elders kantoor te houden of te vertrekken. Pax Christi Nederland startte samen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten een Europese solidariteitscampagne voor de Colombiaanse lokale democratie. Een delegatie van vier bedreigde burgemeesters bezocht Europese collega's, de EU en autoriteiten van de Europese lidstaten, en mobiliseerde brede politieke steun. Het bezoek leidde tot concrete ontwikkelingsrelaties tussen Europese en Colombiaanse gemeenten. Deze campagne krijgt in 2003 een vervolg.

In Nederland vroeg Pax Christi samen met andere Nederlandse NGO's aandacht voor de



Kort voor zijn dood had een medewerkster van Pax Christi nog een ontmoeting met de aartsbischop

Aartsbisschop
ISAIAS DUARTE CANCINO VAN CALI
(Colombië)

werd zaterdagavond bij het uitgaan van de kerk vermoord.

Sinds 1988 was Pax Christi Nederland nauw betrokken bij het kerkelijk vredeswerk in het door geweld geteisterde bispdom Uraba, waar mgr. Duarte als kerkleider de dialoog aanging met alle gewapende partijen.

Met zijn dood verliest Colombia een van haar meest markante voorvechters van de waarheid en van de mensenrechten.

J. Guitens, directeur
L. Zumpolle, afd. Latijns Amerika
Fax Christi Nederland

positie van de ruim anderhalf miljoen ontheemden in Colombia. Daarbij streefden we naar een beleidswijziging, gericht op verhoging van de humanitaire hulp van Nederland aan interne vluchtelingen in Colombia.



De anti-ontvoeringscampagne van Pax Christi Nederland heeft zich in 2002 geconsolideerd. In toenemende mate participeerden we in internationale fora en conferenties van bankinstellingen die, samen met ondernemingen, universiteiten, NGO's en maatschappelijke instituties, onderzoek doen naar de inkomstenbronnen van illegale gewapende groeperingen. Pax Christi liet zien dat ontvoering en afpersing voor deze groeperingen de tweede inkomstenbron vormen en dat buitenlanders de helft van die inkomsten garanderen. Conclusie: het geweld kan alleen in nauwe internationale samenwerking worden bestreden.

In de zomer reisde een Colombiaanse delegatie langs diverse Europese hoofdsteden om de noodzaak van een gemeenschappelijk beleid te bespreken. Na de reis volgde publicatie van het rapport 'The European answer to the kidnapping industry in Colombia' en reisde een Pax Christi delegatie naar Colombia. Het pleidooi was steeds hetzelfde: een gemeenschappelijk beleid van 'niet betalen'. In april namen de VN een resolutie aan tegen ontvoeringen en kort daarop zette de EU de FARC op de terroristenlijst; de AUC stond hier al langer op. Hiermee heeft de EU een instrument in handen om de illegale geldstromen van deze groepen aan te pakken.

Vooraf bij financiële beleidsinstituties - zoals de Wereldbank en het IMF - Franse en Nederlandse ondernemers en academici, vond onze aanpak weerklank. Om de financiering van het gewapende conflict in Colombia een halt toe te roepen, heeft Pax Christi Nederland op verzoek van de Wereldbank richtlijnen ontworpen die inmiddels als officieel beleidsdocument zijn geaccepteerd. Echter, Europese mensenrechten-NGO's hebben zich onthouden van een scherpe veroordeling van ontvoering als een schending van het internationaal humanitair recht en de rechten van de mens. De media geven daarentegen steeds meer aandacht aan de ontvoeringen. Diverse Europese documentaires zijn met medewerking van Pax Christi tot stand gekomen, waaronder één van het Europese kanaal Arte TV.

Tot slot is in 2002 een onderzoek gestart naar de grensoverschrijdende activiteiten van de Colombiaanse gewapende groepen. Deze activiteiten hebben betrekking op zowel mensenrechtenschendingen (ontvoeringen) als criminele activiteiten (drugshandel, wapenhandel, afpersing, en 'belasting heffen' op illegaal gedolven grondstoffen). De resultaten van het onderzoek worden in 2003 gepubliceerd.

Cuba: repressie duurt voort

Het Cubaanse klimaat heeft in 2002 nog niets aan repressie ingeboet. De katholieke kerk heeft niet de ruimte gekregen die na het bezoek van de Paus in 1998 verwacht werd. Tegelijkertijd groeit het aantal dissidenten en gewetensgevangenen dat in zeer slechte omstandigheden vastzit. Internationale humanitaire organisaties hebben geen toegang tot de gevangenen die zich diep in het binnenland bevinden.

In 2002 is alle aandacht uitgegaan naar het moreel en politiek ondersteunen van de democratische oppositie en onafhankelijke burgerinitiatieven in Cuba. In het voorjaar protesteerde Pax Christi tegen een voorgenomen handelsbezoek onder leiding van minister Brinkhorst van Landbouw. Het leek een herhaling van het conflict dat eind 1999 ontstond toen staatssecretaris Ybema van Economische Zaken, ondanks protesten van Pax Christi, naar Cuba reisde om een handelsverdrag te sluiten. Toen mocht, bij wijze van compensatie, de vakbond CNV mee die contact onderhield met de verboden Cubaanse zustervakbond CUTC en zich na terugkomst kritisch uitliet over het regime. Toen in 2002 minister Brinkhorst naar Cuba wilde reizen, informeerde Pax Christi de Kamer die tot op het laatste moment onwetend was gehouden, hetgeen tot vragen leidde aan de minister-president. Het CNV, dat ook ditmaal mee wilde, kreeg geen visa meer van de Cubaanse autoriteiten. Omdat de Kamer vond dat niet Cuba, maar Nederland de samenstelling van de delegatie moest bepalen, is de reis afgeblazen.

Het project Varela van de voornaamste counterpart van Pax Christi Nederland, Oswaldo Paya van de Movimiento Cristiano de Liberación (MCL, Christelijke Beweging voor Bevrijding), kreeg in 2002 de Sacharovprijs van het Europees parlement. Hieraan voorafgegaan was het organiseren van brede Nederlandse en Europese parlementaire steun via publieke bijeenkomsten in het Europarlement, publicaties en een internationale kaarten-actie.

Project Varela wil op een vreedzame wijze democratische veranderingen in de maatschappij bewerkstelligen en maakt daarbij gebruik van de mogelijkheden van de Cubaanse grondwet. Oswaldo Paya en activisten van de MCL hebben de afgelopen jaren onder zeer moeilijke omstandigheden meer dan 10.000 handtekeningen verzameld, genoeg om een volksreferendum te houden. Fidel Castro heeft echter het verzoek om een referendum afgewezen en in plaats daarvan de grondwet gewijzigd. Na de prijsuitreiking in Straatsburg is Paya ontvangen door presidenten en andere hoge bewindslieden uit Spanje, Frankrijk, Zweden, Tsjechië, Polen en Mexico. Ook de paus en hoge Tsjechische kerkleiders - waaronder hulpbisschop Vaclav Maly van Praag, de vice-voorzitter van Pax Christi Internationaal - bemoedigden Paya in zijn strijd.

Pax Christi Nederland pleit er bij de Nederlandse en Europese politiek voor om druk op Fidel Castro uit te oefenen en de ontwikkelingsrelatie van de EU met Cuba afhankelijk te maken van Castro's bereidheid om de uitkomsten van het beoogde referendum te respecteren. Ondanks de *common position* van de EU uit 1996, het standpunt dat bepaalt dat geen toenadering tot Cuba gezocht zal worden zolang de mensenrechtensituatie niet verbeterd, heeft de Europese Commissie een kantoor geopend in Havana. Aangezien de Amerikaanse landbouwindustrie ondanks het embargo een van Cuba's voornaamste handelspartners is geworden, willen de Europeanen niet achterblijven. In zowel Brussel als Den Haag is daarom het komend jaar veel werk aan de winkel. Ondertussen organiseert Pax Christi internationale seminars over de Europese steun aan het transitieproces en bezoekersprogramma's van



Europese transitie-experts. Ook stimuleren we het contact van Europese kerkleiders met hun collega's in Cuba.

Op het thema mensenrechten werkt Pax Christi o.m. samen met haar Cubaanse partner:

Movimiento Cristiano Liberación

Pax Christi maakt in 1991 voor het eerst kennis met de verboden burgerbeweging Movimiento Cristiano Liberación (MCL, Christelijke Beweging voor Bevrijding). Drijvende kracht achter de MCL was en is de ingenieur Oswaldo Paya. De eerste kennismaking is uitgemond in het besluit om het gedachtegoed van de MCL in Europa te verspreiden en steun te verwerven voor de beweging. Ruim tien jaar later zijn Paya en de MCL nog steeds onze voornaamste counterparts in Cuba.

De MCL wil op volstrekt vreedzame wijze democratische burgerrechten verwerkelijken, zoals het recht op vrije expressie, vereniging en onderneming, en het recht te stemmen op wie je wil. Daarnaast bepleit de beweging amnestie voor politieke gevangenen.

Afrika

Soedan: steun aan lokale vredesinitiatieven

In het zuiden van Soedan woeden tal van lokale conflicten. De oostoever van Equatoria is, door zijn strategische ligging en etnische verscheidenheid, een van de gebieden die zwaar onder deze conflicten te lijden hebben. Pax Christi ondersteunt lokale initiatieven die proberen de conflicten op te lossen. We faciliteren vredesconferenties, versterken de capaciteit van vredesorganisaties via trainingen en verrichten haalbaarheidsstudies van mogelijke interventies.

De oostoever was vorig jaar het toneel van felle strijd tussen verschillende militaire eenheden: De Uganda People's Defence Forces probeerden het Lord's Resistance Army te verdrijven terwijl het Sudan People's Liberation Army de belangrijke garnizoenssteden Kapoeta en Torit innam. Die laatste stad werd later heroverd door het Soedanese regeringsleger. De gevechten hebben tal van slachtoffers gemaakt, zowel onder soldaten als burgers. Bovendien zijn veel mensen ontheemd geraakt.

Ondanks de vijandelijkheden is het Pax Christi vredesprogramma volgens plan verder uitgevoerd. Pax Christi verzorgde een aantal trainingen voor vredesactivisten uit het hele projectgebied in Lokichokio. Verder steunden we een zestal vredes- en verzoeningsbijeenkomsten tussen conflicterende etnische gemeenschappen in de zes doeldistricten van het project (Juba, Magwi, Torit, Budi, Kapoeta en Pibor). Ook verleende Pax Christi steun aan de door New Sudan Council of Churches georganiseerde verzoeningsbijeenkomst tussen de Didinga gemeenschap en het Soedanese Volksbevrijdingsleger. Door deze laatste bijeenkomst kwam de weg vrij voor een serie vredesbijeenkomsten tussen bevolkingsgroepen die elkaars vee

roven aan beide zijden van het Kidepodal. In samenwerking met Uganda Joint Christian Council en de NSCC nam Pax Christi verantwoordelijkheid voor een vredesprogramma tussen elkaar bestrijdende etnische groepen in het Kiryandongo vluchtelingenkamp in Noord-Oeganda.

In het vluchtelingenkamp in het Keniaanse Kakuma is een sportprogramma opgezet om de interetnische spanningen te verminderen. In Kampala is begonnen met het opzetten van een gemeenschapscentrum, dat in samenwerking met organisaties van Equatorianen in de diaspora een website over Equatoria zal verzorgen en de nieuwsbrief Drylands zal uitgeven. Drylands richt zich op de herdersvolkeren in de Hoorn van Afrika. Het tijdschrift wil bijdragen aan vrede en educatie onder de herdersvolken en aandacht schenken aan hun leefstijl en cultuur. Pax Christi onderzoekers leverden een belangrijke bijdrage aan de totstandkoming ervan.

Radio Voice of Hope: stem van de vrede in Soedan

Radio is een uitstekend medium om vrede, begrip en democratie te bevorderen. Pax Christi ondersteunt samen met de NCRV en Radio Nederland Wereldomroep het enige onafhankelijke radiostation in Zuid-Soedan, Radio Voice of Hope. Een team van Soedanese journalisten verzorgt programma's vanuit Soedan, Oeganda en Nederland. De Wereldomroep zendt het programma via een satelliet in Madagaskar uit omdat een eigen zendmast in oorlogsgebied niet haalbaar is.

In 2002 is het journalistieke team versterkt met een *chief editor*. Daarnaast is een eigen studio opgezet, zijn de journalistieke vaardigheden van de medewerkers versterkt en is de interactie met luisteraars verbeterd. Ook de zendtijd is flink toegenomen: van wekelijks één uitzending van een uur naar vier uitzendingen van een half uur. Hoewel de reacties erg positief zijn, is de uitzendtijd onvoldoende om een vaste groep luisteraars te binden en om nieuwe partijen bij het station te betrekken, zoals NGO's die zendtijd 'kopen' voor voorlichtingsprogramma's. De bedoeling is dat de uitzendtijd in 2003 toeneemt tot zeven uitzendingen van een half uur.

Het project heeft tot nu toe alle doelstellingen behaald. Radio Voice of Hope heeft er ook toe bijgedragen dat NGO's meer aandacht hebben gekregen voor media in het algemeen en radio in het bijzonder. Bovendien heeft de Soedanese regering het project inmiddels geaccepteerd.

Het jaar 2003 wordt een brugjaar waarin het fundament zal worden gelegd voor een nieuwe periode van drie jaar. In die periode zal extra aandacht worden besteed aan het krijgen van een onafhankelijke juridische status en een beter gebalanceerde vertegenwoordiging van de Soedanese maatschappij in het bestuur. Bovendien zullen zowel het management als de editing- en productiecapaciteit worden versterkt. Het uiteindelijke doel is dat Radio Voice of Hope zich ontwikkelt tot een station voor heel Soedan.



Aanwezigheid lichte wapens vormt obstakel voor vrede

De aanwezigheid van grote hoeveelheden lichte wapens in Noordoost-Afrika en het Grote Merengebied is een belangrijk obstakel op weg naar vrede. Tijdens burgeroorlogen zijn veel automatische wapens het gebied binnengebracht. Hoewel bij een vredesregeling sommige wapens in handen van officieel erkende strijdkrachten komen, blijven de meeste circuleren onder rebellenroeperingen, lokale milities en burgers. Vooral bij de herdersvolken van Noordoost-Afrika bestaat een grote vraag naar wapens. De herders gebruiken die niet alleen om zichzelf en hun vee te beschermen, maar ook om te roven. Vooral in Noordoost-Congo is de situatie in 2002 flink verslechterd.

De aanwezigheid van vele miljoenen illegale lichte wapens in de Hoorn en het Grote Merengebied van Afrika is een belangrijk obstakel op weg naar vrede. Door de burgeroorlogen zijn - en worden - veel automatische wapens het gebied binnengebracht. Loyaliteit van lokale gemeenschappen en paramilitaire groepen wordt door regeringen en rebellenbewegingen vaak met wapenleveranties 'gekocht'. Bij de vredesregelingen blijven de meeste wapens achter in handen van de lokale gemeenschappen. In veel perifere gebieden is de staat niet meer bij machte bescherming aan zijn burgers te bieden. Lokale gemeenschappen worden zo gedwongen zelf voor hun veiligheid te zorgen.



Door oorlog, bevolkingstoename en toewijzing van de beste weidegronden aan landbouwontwikkeling verhevigt de concurrentie tussen herdersvolken. In veel pastorale gebieden heeft dit tot endemische conflicten en ware bewapeningsraces geleid. Pax Christi zoekt naar samen met maatschappelijke organisaties en kerken naar strategieën die deze wapenproliferatie kunnen indammen.

In twee gebieden zijn in 2002, samen met de Stichting Nederlandse Vrijwilligers (SNV), onderzoeken uitgevoerd: in Karamoja in Noordoost-Oeganda en in het Keriodal in Kenia. In Karamoja probeerde Pax Christi, samen met de lokale partner Action for the Development of Local Communities (ADOL) lessen te distilleren uit de ontwapeningscampagne die de Oegandese regering eerder uitvoerde en die grotendeels is mislukt. In Kenia voerden we samen met de National Council of Churches of Kenya een pilotproject uit. Doel hiervan was het gemeenschappelijk plannen van hulpbronnengebruik als deel van een vredesprogramma tussen conflicterende groepen.

Het actieplan dat de kerken tijdens de Jinja-conferentie hebben opgesteld, heeft geleid tot drie vervolgbijeenkomsten: in Eldoret tussen partners uit Soedan, Kenia en Oeganda, in Mbale tussen partnerkerken aan beide kanten van de Keniaas-Oegandese grens, en in Kampala tussen religieuze leiders uit Soedan, Kenia en Oeganda. Het idee dat de proliferatie van kleine wapens urgente aandacht behoeft, is gaandeweg gemeengoed geworden in kerken en kerkelijke organisaties in de drie landen.

Eind 2002 is in samenwerking met Larjour Consultancy, een Soedanese partner, Community Empowerment for Rural Development (CEFORD) in Noordwest Oeganda, Justice Plus (Bunia, Ituri) in de grensgebieden van Kongo, Oeganda en Soedan een onderzoek naar wapensmokkel uitgevoerd. Deze onderzoeken hebben begin 2003 geleid tot een drielanden-conferentie over wapenproliferatie van kerken, maatschappelijke organisaties en lokale overheden in Arua, West Nile Regio, Oeganda.

Op het thema lichte wapens werkt Pax Christi o.m. samen met haar Congolese partner:

Justice Plus

Justice Plus is een Congolese NGO met een hoofdkantoor in Bunia, Ituri district, en een bijkantoor in Kinshasa. De organisatie houdt zich bezig met monitoring van mensenrechten en het aan de kaak stellen van schendingen daarvan. Nergens in Congo worden de mensenrechten zo flagrant en massaal geschonden als in Ituri en dan met name de stad Bunia. Verschillende rebellenleiders en zelfs buitenlandse mogendheden (Oeganda) hebben deze gebieden al in bezit gehad. Tijdens de vele, vaak bloedige gevechten is Justice Plus altijd actief geweest, bijvoorbeeld door te rapporteren over mensenrechtenschendingen en massamoorden. Justice Plus biedt daarnaast burgers juridische bijstand en dringt er bij de lokale autoriteiten op aan zich aan de wet te houden. Justice Plus speelt ook een prominente rol in het Ituri Pacification Committee.

ECOS wil rechtvaardige inkomensverdeling in olierijk Soedan

Sinds begin 2001 coördineert Pax Christi Nederland de Europese Coalitie rond Olie in Soedan (ECOS). De burgeroorlog in Soedan is het oudste conflict in Afrika en heeft al aan twee miljoen mensen het leven gekost. Bovendien zijn ruim vier miljoen mensen ontheemd geraakt in de strijd tussen de regering en verschillende groepen en regio's die rechtvaardigheid en zelfbeschikking eisen.

De ontginning van olievelden in Zuid-Soedan eind jaren negentig verergerde de oorlog. De olie bood de regering de middelen om het leger te moderniseren. Omdat de olievelden in het zuiden liggen, dat voor het grootste deel gecontroleerd wordt door de SPLA – de belangrijkste tegenstander van de regering – zijn uitgestrekte gebieden met geweld ontvolkt.

ECOS wil vrede en rechtvaardigheid bevorderen door er bij de Europese Unie op aan te dringen haar betrokkenheid bij de mensenrechten in Soedan effectiever te maken. Daarnaast lobbyt ECOS bij Europese ondernemingen die in Soedan werken om hun activiteiten op te schorten tot er vrede is gesloten.

Op 14 mei 2002 publiceerde ECOS het rapport 'Depopulating Sudan's Oil Regions', dat beschrijft hoe de veiligheidsbelangen van de olie-industrie de oorlog in Soedan hebben



veranderd van een *low-tech, bush warfare* in een militaire operatie om honderdduizenden mensen blijvend uit de oliegebieden te verdrijven.

In de zomer van 2002 presenteerde ECOS een videofilm over de oorlog in Soedan. Rond dezelfde tijd werd in Brussel de studieconferentie 'Money makes the war go round? The EU and transforming the economy of war in Sudan' georganiseerd. Onderwerp waren de economische drijfveren en belangen van de oorlog in Soedan. Het conferentieverlag is te vinden op www.ecosonline.org

In juli begon het Machakos vredesproces tussen de SPLA en de Soedanese regering. ECOS probeert met succes de mensenrechtensituatie in de oliegebieden onder de aandacht te brengen. Europese oliemaatschappijen voelen de druk om niet langer mee te werken aan dit soort gewelddadige operaties. In 2003 wordt hopelijk een vredesovereenkomst getekend en kan ECOS zich inzetten voor de opbouw van een vreedzaam Soedan.

Op het thema economische dimensies van conflicten werkt Pax Christi samen met:

ECOS

De Europese Coalitie rond Olie in Soedan (ECOS) is een samenwerkingsverband van ruim tachtig Europese vredes- en ontwikkelingsorganisaties. De coalitie, waarvan ook Pax Christi deel uitmaakt, zet zich in voor vrede en een rechtvaardige verdeling van inkomsten uit de olie-exploitatie in Soedan. ECOS probeert deze doelstellingen te bereiken door bij de Europese Unie te lobbyen voor een effectievere betrokkenheid bij de mensenrechten in Soedan. Daarnaast lobbyt ECOS bij Europese ondernemingen die in Soedan werken om hun activiteiten op te schorten tot er vrede is gesloten.

Zuidoost-Europa

Servië en Montenegro: moeizame start ondanks positieve ontwikkelingen

Burgers noch overheid bleken in 2002 in staat een aantal belangrijke zaken op te lossen. Zo duurde het tot december voor de definitieve tekst van de grondwet voor de nieuwe staat Servië en Montenegro kon worden aangenomen, liepen de Servische presidentsverkiezingen op niets uit omdat de opkomst te laag was en vloeyde aanzienlijke macht van de federatie naar de afzonderlijke republieken.

Toch zijn de economische indicatoren positief en oogst het land waardering voor de ingezette economische hervormingen. Er is monetaire stabiliteit, de banksector herstelde zich, de inflatie halveerde, de industriële productie nam toe en de privatisering is ingezet. Jaren van oorlogvoering en isolatie zijn echter niet zo maar weg te wissen. De overheidsuitgaven blijven afhankelijk van buitenlandse steun, vooral om basisbehoeften in de sociale sector te dekken en te zorgen voor vluchtelingen en ontheemden, die tien procent van de bevolking

uitmaken. Bovendien is de werkloosheid nog erg hoog (40 procent). Vooral jongeren worden geconfronteerd met een gebrek aan toekomstperspectief.

Pax Christi heeft zich in 2002 met zes thema's intensief beziggehouden: het Europese integratieproces; democratie, mensenrechten en rechten van minderheden; verzoening en vredes(maatschappij)opbouw; campagne tegen vrouwenhandel; gender en lobby; en capaciteitsopbouw. Al onze activiteiten zijn erop gericht een duurzame vrede na te streven, democratische waarden te stimuleren en een bijdrage te leveren aan het integratieproces van de regio in Europa.

In vervolg op eerdere activiteiten en op verzoek van een aantal partners organiseerde Pax Christi in 2002 de zomerschool 'On the Way to Europe' over Europese integratie. De zomerschool is voorbereid in samenwerking met het Center for Development of Serbia (CDS), een van onze partners. Dertig jonge politici, parlementariërs, NGO-stafactivisten en journalisten uit verschillende delen van Servië namen deel aan de zomerschool. Ze volgden onder andere colleges en discussies met internationale gastsprekers als diplomaten, professoren, topambtenaren en een minister. In 2003 krijgt de zomerschool een vervolg waarbij Montenegrijnse en Servische parlementsleden Brussel en Den Haag zullen bezoeken.

Eind 2002 heeft Pax Christi met het CDS en het Belgrade Center for European Integrations (BeCEI) de basis gelegd voor een bewustwordingscampagne rond Europese integratie in 2003. Pax Christi organiseerde bovendien een conferentie waarop vertegenwoordigers van christelijke kerken, politieke partijen en NGO's bijeenkwamen om zaken rond christendom en politiek te bespreken. Bovendien onderhield Pax Christi het hele jaar door contact met een tiental NGO's. Wij adviseren die partners over hun projecten en organisatie.

De Pax Christiprogramma's richten zich primair op jonge politici en de versterking van jonge NGO's. De positie van jongeren en vrouwen zijn daarbij essentiële onderwerpen. Pax Christi is de motor geweest achter een gedegen studie van het Center for Policy Studies (CPA/CPS) die zich richtte op de positie van de jeugd. Hieruit bleek dat de toekomstperspectieven van jongeren uitermate slecht zijn. De resultaten sloegen in als een bom en de studie heeft aandacht gekregen van Servische en zelfs Nederlandse media. Op grond van de studie zijn in 2003 beleidsaanbevelingen gedaan aan de Servische overheid.

Ook de positie van vrouwen is slecht. Pax Christi ondersteunt en adviseert het Vrouwen Beleid Programma van de Group for the Promotion of Women Political Rights (GPWPR). Die organisatie streeft ernaar om via wetgeving de positie van vrouwen te verbeteren. GPWPR krijgt inzage in conceptwetgeving en kan aanbevelingen doen.

Pax Christi betreft jongeren bij uitwisselingen en probeert zo figuurlijk bruggen te bouwen tussen diverse religies. Op hoog kerkelijk niveau organiseert Pax Christi in samenwerking met de Konrad Adenauer Stichting ontmoetingen en conferenties. Op die manier worden



religieuze leiders van de verschillende godsdiensten dichter bij elkaar gebracht. Kerkleiders, maar ook de minister voor godsdienst, zijn topambtenaren en parlementariërs worden zo ook betrokken bij thema's als 'kerk en samenleving'. Eind november vond de start van een serie conferenties plaats, geopend door de Nederlandse ambassadeur in Belgrado.

Op verzoek van de onderminister voor onderwijs organiseerde Pax Christi in december een training in Nederland voor tien Servische onderwijskundigen in het speciaal onderwijs. Doel was een betere afstemming te bewerkstelligen tussen beroepsonderwijs en de arbeidsmarkt. Een aantal sleutelfiguren uit het Servisch onderwijs maakte kennis met het Nederlandse systeem. Pax Christi faciliteerde de training, die werd gegeven door de Nederlandse Vereniging voor Schooldecanen en COLO, het centrum voor expertise over beroepsonderwijs en de arbeidsmarkt.

Het Katholieke Instituut van Conflict Analyse en Management (CICAM), verbonden aan de Katholieke Universiteit Nijmegen, heeft vorig jaar de drie Pax Christi programma's in de regio (Servië en Montenegro, Kosovo en Macedonië) geëvalueerd. De conclusies waren in het algemeen erg positief. In Servië en Montenegro waren de resultaten van hoge kwaliteit. De doelstellingen, waaronder het ontwikkelen van een aantal deelprojecten, zijn gerealiseerd en er is een netwerk van partners geïdentificeerd, dat op verschillende manieren is ondersteund. Pax Christi zorgde voor toegevoegde waarde door die organisaties te adviseren over activiteiten, organisatie en netwerken. Bovendien werkte Pax Christi intensief en succesvol samen met enkele jonge organisaties.

Kosovo: nadruk op multi-etnische initiatieven

Pax Christi probeert in Kosovo conflicten op te lossen door het bevorderen van een inter-etnische en interreligieuze dialoog. We steunen en versterken particulier initiatief van multi-etnische groepen en organisaties.

In 2002 is het project Kosovo-Noord-Ierland (KONI) afgerond. In het kader van dit project, dat sinds 2000 liep, vonden er gesprekken plaats tussen katholieke en protestantse Noord-Ieren enerzijds en Albanese en Servische Kosovaren anderzijds. Het project is de afgelopen jaren zo geaccepteerd geraakt dat deelnemers hun ervaringen in de lokale gemeenschap durfden te delen. De duurzaamheid is verder versterkt doordat deelnemers uit Kosovo hun eigen NGO hebben opgericht: Kosovo Organisation for New Initiatives (KONI). De KONI-leden zijn inmiddels bezig om in gemengde gemeenten soortgelijke groepen op te richten en verzorgen trainingen in een zinvolle concrete dialoog. KONI voert niet alleen plannen van internationale donoren uit, maar wil ook eigen ideeën concretiseren.

Tijdens de Vredesweek bezochten twee KONI-leden Nederland. Ze namen deel aan de panel-discussie 'Met de vijand aan tafel' en vroegen zich af waarom de Nederlandse jeugd zo matig is vertegenwoordigd in de vredesbeweging. De KONI-leden riepen Nederlandse jongeren op zich betrokken te blijven voelen bij de Balkan en pleitten voor verdere Europese integratie van de Balkan als een weg naar duurzame vrede in Europa.

Pax Christi is in Kosovo ook actief in het dorp Plemetina. Op verzoek van de OVSE zijn we betrokken bij het opzetten van een gemeenschapscentrum in dit dorp, waar niet alleen Albanese en Servische Kosovaren wonen, maar ook een grote groep Askali, Roma. Zij leven in grote armoede en voelen zich door geweld en bedreigingen zeer beperkt in hun bewegingsvrijheid. Daardoor durven ze nauwelijks deel te nemen aan bijvoorbeeld scholing en gemeentelijke diensten.

Pax Christi heeft in 2002 samen met andere organisaties geprobeerd drie lokale particuliere organisaties op te zetten: voor jongeren, vrouwen en Ashkali/Roma. Deze NGO's zullen betrokken worden bij verbeteringen in het dorp en activiteiten in het gemeenschapscentrum. In 2002 zijn fondsen voor het centrum toegezegd en heeft de toekomstige staf training gekregen. Er is overleg met UNMIK en OVSE over de overdracht van het centrum aan lokale organisaties. Zo'n overdracht zou de duurzaamheid van dit multi-etnische initiatief ten goede komen.

Macedonië: vredeswerk nog steeds hard nodig

Macedonië herstelde zich in 2002 langzaam van de diepe wonden die in 2001 waren geslagen door de maandenlange gewapende strijd tussen Albanese rebellen en regeringstroepen. Huizen en scholen werden gerepareerd en het merendeel van de vluchtelingen keerde terug naar huis. Het ergste wantrouwen tussen de etnische Albanezen en Macedoniërs luidde en de *hate speech* in de media nam af. Toch is de situatie nog verre van stabiel. Vooral de vele gewelddadige incidenten zijn uiterst zorgwekkend. Soms vindt er dagelijks een moord plaats in dit land dat tot voor kort een 'oase van vrede' werd genoemd.

Het vredeswerk van Pax Christi en haar partners in Macedonië is daarom nog steeds hard nodig. Een klinkend succes is Life Radio, het enige tweetalige station in het land. De flitsende uitzendingen, in een voortdurende afwisseling van Macedonisch en Albanees en gelardeerd met een forse portie humor en swingende muziek, zijn erg populair. De OVSE-missie onderkende het belang van Life Radio voor het verzoeningsproces en maakte het mogelijk dat de dagelijkse uitzendingen niet alleen in Skopje en omgeving, maar ook in veel andere steden te horen zijn.

Pax Christi stond aan de wieg van de oprichting van Life Radio en is nog steeds de belangrijkste donor. Met een kennismakingsbezoek van de radiomedewerkers aan enkele Nederlandse media in oktober 2002 legde Pax Christi de basis voor een trainingstraject dat moet leiden tot verdere professionalisering en verzelfstandiging van dit unieke project.

De parlementsverkiezingen van september 2002 brachten in Macedonië een coalitie aan de macht van de nieuwe partij van de voormalige Albanese rebellenleider Ali Ahmeti en de Macedonische oppositie. Met deze omslag ontstond de politieke ruimte voor nieuwe initiatieven. Pax Christi's partner Civil riep in oktober in haar jaarlijkse vredescampagne de burgers van Macedonië op tot vrijwillige ontwapening. De naar schatting 500.000 wapens

onder de bevolking vormen een bedreiging voor de veiligheid en stabiliteit in het land. Samen met enkele andere NGO's bereiden Civil en Pax Christi voor 2003 een grote ontwapeningscampagne voor, met steun van het VN-Ontwikkelingsfonds UNDP.



Op het thema lokale vredesinitiatieven werkt Pax Christi o.m. samen met haar partner in Macedonië

Civil

Civil is een van de belangrijkste partners van Pax Christi in Macedonië. Vanaf 2000 werken beide organisaties intensief samen aan het bevorderen van vrede, mensenrechten en democratie in Macedonië. In 2002 vonden in het kader van de gezamenlijke vredescampagne weer een aantal wervelende culturele festivals plaats in Tetovo, Kumanovo en Skopje, met muziek van gemengde bands uit alle bevolkingsgroepen. Nieuw dit jaar was de kindertekeningwedstrijd 'Peace is my favorite color' waaraan alle 200 basisscholen uit het land deelnamen. De 42 beste tekeningen waren eerst te bewonderen in Skopje en daarna op een tentoonstelling die door het hele land reisde.

Tsjetsjenië: stichting verleent rechtshulp aan oorlogsslachtoffers

Medewerkers van Human Rights Watch, het Nederlandse Helsinki Comité en Pax Christi richtten in september 2001 in Utrecht de Stichting Chechnya Justice Initiative op. Doel van de stichting is om rechtshulp te verlenen aan slachtoffers van ernstige mensenrechtenschendingen in Tsjetsjenië, desnoods tot aan het Europese Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg. Nadat begin 2002 een directrice is aangetrokken heeft de stichting zich zeer snel ontwikkeld. Er is een kantoor geopend in Moskou, een netwerk van juridische adviseurs opgebouwd en een onderzoeksteam in Ingoesjetië opgezet. In het eerste jaar zijn al 34 zaken in Straatsburg ingediend, allemaal gevallen van marteling, buitengerechtigde executie en verdwijning.

De tweede oorlog in Tsjetsjenië duurt alweer ruim drie jaar en nog steeds lukt het niemand om greep te krijgen op de methodes van de Russische overheidsdiensten. Pax Christi heeft in 1995 geprotesteerd tegen het Russische lidmaatschap van de Raad van Europa omdat we vonden dat de Russische praktijk te ver af stond van de waarden van het Europese Verdrag van de Rechten van de Mens. Nu Rusland toch lid is geworden, willen we de Europese rechter laten oordelen over het optreden van de Russische overheid.

Het werk van de Stichting is niet zonder gevaar. De overheidsdiensten die van misdaden worden verdacht, schuwen het daglicht. Een van onze eerste klagers, de heer Imakaev uit Grozny, werd kort nadat de zaak naar Straatsburg ging, uit zijn huis gehaald door Russische troepen. Hij is sindsdien spoorloos. Toch komen dagelijks mensen naar ons toe met verzoeken om rechtsbijstand. De toestand in Tsjetsjenië zal niet verbeteren als de overheid zich niet aan de wet houdt. Hopelijk draagt het Chechnya Justice Initiative daartoe bij. Zie voor meer informatie het jaarverslag op www.scji.org.

Midden Oosten

Israël/Palestina

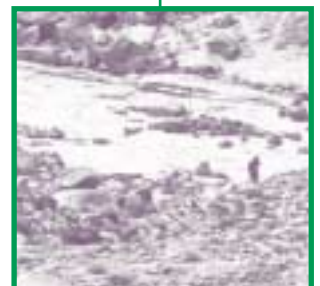
De situatie in het Midden-Oosten is in 2002 opnieuw ernstig verslechterd. De Israëlische bezetting van de Westelijke Jordaanoever en de Gazastrook werd gewelddadiger en het aantal Palestijnse aanslagen nam toe. Daardoor groeide de angst onder de bevolking en ging het met de economie bergafwaarts. Israëliërs en Palestijnen stonden lijnrecht tegenover elkaar en onderling contact was bijna onmogelijk. Ook de dreigende oorlog tegen Irak zorgde voor extra spanningen.

Tegen deze achtergrond begon Pax Christi met de voorbereiding van het nieuwe 'Mashriq'-programma, dat het conflict benadert vanuit de regionale context. Mashriq is de Arabische benaming van het gebied aan de oostkant van de Middellandse Zee. Een verkenningsmissie van Pax Christi en Cordaid naar Libanon, Syrië en Jordanië overtuigde ons van het belang en de mogelijkheden van zo'n programma. Mashriq loopt van 2003 tot en met 2006 en richt zich vooral op de thema's 'mensenrechten/democratie' en 'lokale vredeskrachten'. Eind 2002 ondersteunde Pax Christi, vooruitlopend op het Mashriq-programma, al enkele activiteiten van organisaties in Libanon, Syrië en Jordanië op het gebied van mensenrechten.

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van Pax Christi in april was er speciale aandacht voor het Midden-Oosten met sprekers als emeritusprofessor Paul de Waart, Judith Belinfante, oprichter van de Nederlandse Coalitie voor Vrede, Nabil Sahhar (Coalitie voor Vrede) en oud-UCP-waarnemer Henk Zomer. De vergadering nam een resolutie aan waarin de Nederlandse regering wordt opgeroepen een wapenembargo in te stellen tegen Israël en de bezette gebieden en mensenrechtenwaarnemers te benoemen.

In het kader van het project United Civilians for Peace (UCP) zijn in 2002 drie teams van burgerwaarnemers naar Israël en de bezette gebieden gestuurd. Twee missies met prominente Nederlanders moesten om veiligheidsredenen worden afgezegd. De waarnemers gaven na hun terugkomst presentaties en lezingen bij verschillende gelegenheden. UCP is een samenwerkingsverband van Cordaid, ICCO, IKV, Kerkinactie, Novib en Pax Christi. Zie voor meer informatie de website www.unitedcivilians.com

Na de Israëlische invasie van Jenin en Nabloes in april 2002 spande Pax Christi samen met twintig andere organisaties een kort geding aan tegen de Staat der Nederlanden. Daarin stelden we drie eisen: geen nieuwe vergunningen voor uitvoer van militair materieel naar Israël, terugtrekken van reeds verleende vergunningen, en een ad hoc vergunningsplicht voor uitvoer naar Israël. De zaak riep veel reacties op en kreeg uitgebreid aandacht in de media. Op 16 mei stelde de rechter dat de organisaties wat betreft de eerste eis op één lijn zaten met de regering. Wat betreft de andere twee eisen verwees hij het geschil naar de bestuursrechter, waar de zaak nog steeds hangende is.



De lobby bij de Nederlandse regering vond opnieuw grotendeels plaats binnen de strategische samenwerking met Cordaid. Zo zijn er brieven gestuurd aan de minister van Buitenlandse Zaken, parlementariërs en de ambassadeurs van Israël en de Palestijnse Autoriteit in Nederland.

In juni organiseerde Pax Christi de bijeenkomst 'Roots for Peace. Strategies for Civil Mobilisation' in Brussel. Daar spraken vertegenwoordigers van Israëliëse, Palestijnse en Europese organisaties over nieuwe manieren om mensen te mobiliseren voor vrede. Naast de vertegenwoordigers van het traditionele 'vredeskamp' waren er enkele nieuwe gezichten onder de deelnemers, zoals een vertegenwoordigster van de Russisch-sprekende gemeenschap in Israël. Er kwamen veel voorstellen voor follow-up activiteiten, zoals het organiseren van ontmoetingen, een vredesweek en vormen van informatie-uitwisseling. De dag na de besloten bijeenkomsten vond een briefing plaats met leden van het Europees Parlement.

Bethlehem vierde in december 2002 niet alleen kerstmis, maar ook het einde van de ramadan. Beide feesten dreigden verhinderd te worden doordat het Israëliëse leger op vele plaatsen in de bezette gebieden een algeheel uitgaansverbod oplegde. Het Arab Educational Institute, een aan Pax Christi geaffilieerde organisatie, belegde daarop samen met andere organisaties verschillende protestbijeenkomsten. Zo was er een middag voor kinderen op de Dag van de Onnozele Kinderen en werd er een vreedzame mars naar het checkpoint van Jeruzalem georganiseerd. Ondanks de risico's en de moeilijke voorbereiding liepen honderden mensen mee. De mars werd aangevoerd door autoriteiten en religieuze leiders, waaronder patriarch Michel Sabbah, voorzitter van Pax Christi International. Pax Christi Nederland zamelde, net als andere Pax Christi-secties, vredeswensen in om de inwoners van Bethlehem een hart onder de riem te steken. De wensen zijn tijdens de mars voorgelezen en aan ballonnen de lucht in gestuurd.

Op het thema media en vredesopbouw werkt Pax Christi o.m. samen met haar Jordaanse partner:

Arab Women Media Center

Het Arab Women Media Center (AWMC) is een mediacentrum voor vrouwen dat als non-gouvernementele organisatie geregistreerd is. Het centrum, in 1999 opgericht door journaliste Mahasen al-Emam, werkt met alle soorten media en heeft zowel vrouwen met als zonder media-achtergrond in dienst.

Het AWMC wil bijdragen aan onafhankelijkheid van de media en onderbelichte thema's onder de aandacht brengen, zoals mensenrechten – vooral rechten van vrouwen en jongeren – en sekselijkheid. Het centrum probeert die doelstellingen te realiseren door onafhankelijk onderzoek, monitoring van de media, trainingen en het ondersteunen van vrouwelijke journalisten. Ook brengt het centrum vrouwelijke journalisten uit de hele Arabische wereld bij elkaar. Zo is 12 maart uitgeroepen tot de jaarlijkse Arab Women Mediadag, waarop Arabische vrouwen met bijzondere verdiensten in de media worden geëerd.

De trainingen van het AWMC vinden plaats in alle delen van Jordanië en slaan een brug tussen vrouwen uit verschillende achtergronden. Het centrum is ervan overtuigd dat juist de moderne media kunnen bijdragen aan het promoten mensenrechten en werkelijke democratische ontwikkeling.

De eerste samenwerking tussen Pax Christi en AWMC is de ondersteuning van de productie van een documentaire en een bijbehorende gids over geweld tegen vrouwen. Beide producten zijn verschenen in maart 2003.



Azië

Indonesië

Pax Christi Nederland heeft haar belangstelling voor Indonesië de laatste jaren opgeschroefd. Aanleidingen hiervoor waren de val van het Soeharto-regime, de golf van geweld die in het jaar 2000 de Molukken teisterde en de toegenomen interreligieuze spanningen.

In 2002 werden geen projectmatige initiatieven gestart, maar wel zijn de bestaande contacten voortgezet met het Forum Masyarakat Katolik Indonesia (FMKI, Forum van Katholieke Intellectuelen), het Crisiscentre van het diocees Ambon en de Gerakan Perempuan Peduli (GPP), letterlijk vertaald: de beweging van bezorgde vrouwen op Ambon, waar een jaar eerder een solidariteitsactie voor werd gevoerd.

In 2001 reisde op initiatief van Pax Christi Nederland een delegatie naar Indonesië. Doel was een bijdrage te leveren aan een consultatie die samen met Justitia et Pax, CMC, Cordaid en CRS was gestart en het in kaart brengen van mogelijke Indonesische partners. Die consultatie wilde beter zicht krijgen op de vraag van projectpartners op het vlak van conflictpreventie, verzoening en mensenrechten.

In januari 2003 publiceerden Cordaid en CRS de langverwachte Direktori Peacebuilding Indonesia: een naslagwerk van ruim 1.200 pagina's met meer dan 500 organisaties, waaronder Pax Christi Nederland, die in Indonesië actief zijn of willen worden op het terrein van peacebuilding en social justice. Inmiddels heeft het FMKI verzocht zich te mogen aansluiten bij Pax Christi Internationaal.

Verzoening met elkaar

Zuster Francesco is een van de dragende vrouwen van de Gerakan Perempuan Peduli (GPP). "Verzoening met elkaar is het doel van deze beweging. Kinderen, jongeren en vrouwen vanuit islamitische, protestantse en katholieke groepen worden uitgenodigd om bijeen te komen om elkaar beter te leren kennen en zo vooroordelen weg te nemen. Heel belangrijk is dat die bijeenkomsten ook samenwerking rond concrete en praktische activiteiten behelzen zoals de opvang, huisvesting en begeleiding van vluchtelingen, het verstrekken van melkpoeder, kleding en medicijnen, matrassen en kookgerei." GPP heeft ook mensen uitgezonden naar het buitenland, waar zij zich bekwamen in traumahulpverlening zodat ze beter toegerust zijn om de slachtoffers van de onlusten te begeleiden."

Uit: Missionaire Agenda – Jaargang 20, nr.4



4. Organisatie en medewerkers



Organisatorische omvang

Het jaar 2002 stond voor Pax Christi in het teken van gedoseerde en gelimiteerde groei. Die groei is nodig omdat de vraag naar interventie op het gebied van conflictpreventie, conflictoplossing en vredesopbouw blijft toenemen. De groei was gedoseerd en gelimiteerd omdat het van groot belang is de ontwikkeling van de projectenportfolio en beheerscapaciteit in balans te houden.

In lijn met het in 2001 ingezette beleid, bleef Pax Christi ernaar streven flexibiliteit en innovatie te koppelen aan deskundigheid en morele gedrevenheid. Als specifiek aandachtspunt bleef gelden: versterking van het maatschappelijk draagvlak en de beheerscapaciteit.

Wat betreft het maatschappelijk draagvlak heeft Pax Christi vooral geïnvesteerd in de capaciteit voor profilering van de Vereniging. Op het gebied van educatie zijn initiatieven genomen tot samenwerking met verschillende relevante actoren.

Pax Christi's karakteristieke kracht ligt in de capaciteitsversterking van lokale partnerorganisaties. Deze kracht kwam in verschillende evaluaties naar voren en is een steun voor de reeds ingezette groei in het veld oftewel decentralisatie van personeel en middelen.

Personeelsformatie

Voor de profilering van de missie en activiteiten van Pax Christi in Nederland en daarbuiten, is geïnvesteerd in het aantrekken van een hoofd communicatie. Hierdoor zijn verschillende aansprekende initiatieven gerealiseerd, zoals de lancering van het nieuwe motto *Passie voor Vrede*, de vernieuwde website en de Vredesweek-actie 'Met de Vijand aan Tafel'.

Aan de functie van het Stiltecentrum als plaats van bezinning, ontmoeting en pastorale zorg, heeft de pastor samen met 21 vrijwilligers gestalte gegeven.

De Vereniging, verantwoordelijk voor het maatschappelijk draagvlak in Nederland en het Stiltecentrum, wordt aangestuurd door de algemeen secretaris. Deze functie wordt per 1 januari 2003 ad interim waargenomen door de directie van de Stichting.

De Stichting wordt geleid door een algemeen directeur, die verantwoordelijk is voor projectbeleid en aansturing, externe presentatie en beleidsbeïnvloeding, en een adjunct-directeur, die verantwoordelijkheid draagt voor financiële en personele beleidsontwikkeling en organisatie.

Ter ontwikkeling van de projectportfolio zijn nieuwe projectmedewerkers aangenomen, die qua professionaliteit en specifieke deskundigheid goed aansluiten bij de deels nieuwe werkk terreinen en thema's binnen Pax Christi. De competenties van de verschillende projectmedewerkers zijn geoptimaliseerd door een meer onderscheiden taakverdeling. Dit leidde enerzijds tot optimale inzet van kennis en kwaliteiten en anderzijds tot versterking van de projectuitvoering. Dit verbetertraject krijgt de komende jaren een vervolg.

Op dezelfde wijze is de organisatie van de ondersteunende diensten geoptimaliseerd. Hierdoor konden we het verbetertraject van de administratieve werkprocessen adequaat koppelen aan de benodigde kwantitatieve en kwalitatieve groei van het beheersproces. Terwijl in 2002 de organisatorische omvang gelimiteerde inzet van extern personeel noodzakelijk maakte, zal in 2003 de ruimte ontstaan vast personeel in dienst te nemen. Dit zal de institutionele capaciteit, kwaliteit en continuïteit aanzienlijk versterken.

De personeelsformatie van de totale beweging (langlopende en kortdurende arbeidsovereenkomsten) was als volgt:

	2002		2001	
	Aantal personen	Aantal dagen	Aantal personen	Aantal dagen
Personeel in vaste dienst	19	3.291	14	2.994
Personeel op projectbasis	28	3.694	21	2.652
Oproepkrachten	23	762	21	805
Uitzendkrachten/ Interim management	8	469	8	201
	78	8.216	64	6.652
In fulltime equivalenten	31,5		25,4	

De personeelsformatie van de beweging op basis van soort functie van de medewerkers was in 2002 als volgt:

	2002	
	Aantal personen	Aantal FTE's
Uitgezonden medewerkers Projectuitvoering	3	2
Kantoormedewerkers Projectuitvoering	25	12
Kantoormedewerkers Ondersteuning	19	10
Medewerkers Zalencentrum	25	4
Medewerkers Vereniging	3	2
Medewerkers Stiltecentrum	3	1,5
Totaal	78	31,5

Toelichting:

1. Kantoormedewerkers Ondersteuning worden ingezet voor Projecten, Zalencentrum, Vereniging en Stiltecentrum.
2. Het relatief hoge aantal Medewerkers Zalencentrum is een gevolg van de inzet van werkstudenten.

5. Financiën

Financieel Verslag Stichting

Resultaat 2002

In de bijgevoegde jaarrekening wordt het resultaat over 2002 gepresenteerd. In de opstelling is een eerste stap gezet naar de presentatie conform de richtlijnen van het CBF-keurmerk. Pax Christi heeft de ambitie dit keurmerk in 2003 te verwerven. Omwille van de vergelijkbaarheid zijn de resultaten van het voorgaande jaar, de begroting voor 2002 en de begroting voor 2003 overeenkomstig gerangschikt (zie bijlagen voor balans en resultaatrekening).

Vergelijking met het voorgaande jaar en de begroting

Het jaar 2002 is afgesloten met een beperkt resultaat van EUR 50.879. Dit is iets meer dan in 2001, terwijl een negatief resultaat was begroot. Het positieve resultaat wordt toegevoegd aan het eigen vermogen. De directie acht het wenselijk dat het eigen vermogen in de komende jaren verder stijgt om als continuïteitsreserve te kunnen dienen. Hiertoe zal zij in 2003 een passend beleid formuleren.

Vergeleken met 2001 zijn de totale baten met 27% gestegen en de totale bestedingen met 26%. De bestede fondsen voor vredeswerk zijn met 31% toegenomen.

De baten van de Stichting worden in hoofdzaak gevormd door gelden van subsidiegevers. Voor 2002 kunnen de gerealiseerde subsidies als volgt worden gespecificeerd.

	<u>Gerealiseerd 2002 (Euro)</u>
Ministerie van Buitenlandse Zaken (BUZA)	1.258.125
Cordaid (strategische partner)	1.040.949
Overige fondsen	463.060
<i>Totaal Fondsenwerving</i>	<u>2.762.134</u>

Ook via de Vereniging worden inkomsten gegenereerd. De Vereniging draagt uit de ledencontributie en opbrengsten van de Vredesweek-collecte bij aan projecten die politiek gevoelig of moeilijk te financieren zijn.

Het zalencentrum wordt zodanig geëxploiteerd dat het een betaalbare faciliteit biedt aan verschillende maatschappelijke organisaties. De inkomsten van het zalencentrum zijn met 12% gedaald doordat, als gevolg van de personeelsuitbreiding van het secretariaat, een zaal als kantoorruimte wordt gebruikt. Baten en lasten zijn duidelijk afzonderlijk van de projectorganisatie gepresenteerd.

Bestedingen

Vanzelfsprekend ligt de nadruk van de uitgaven van de Stichting Pax Christi Projecten op bestedingen voor politieke en/of materiële ondersteuning van partnerorganisaties.



De bestedingen voor projecten in 2002 kunnen als volgt per regio worden weergegeven.

Regio	Gerealiseerd 2002 (Euro x 1000)
Midden-Oosten	152
Zuidoost-Europa	784
Afrika	1285
Latijns-Amerika	415
Overige	126
<i>Totaal Regio's</i>	<i>2762</i>

Onderdeel van deze bestedingen zijn ook de inspanningen op het gebied van beleidsbeïnvloeding via de Nederlandse en internationale politiek en via het maatschappelijk draagvlak. Voorbeelden hiervan zijn de organisatie van fototentoonstellingen, debatten en expertconferenties.

Algemene voorlichting (communicatieblad en website) en publieke fondsenwerving (leden en Vredesweek) in Nederland worden verricht door de Vereniging.

Uitvoeringskosten worden zoveel mogelijk direct aan de bestemmingen toegewezen. De niet direct toewijsbare uitvoeringskosten worden verdeeld op basis van een verdeelsleutel van de personele inzet (fte), die aan deze activiteiten zijn toegewezen.

Begroting 2003

De begrote omvang van de fondsenwerving laat een stijging met 47% zien ten opzichte van 2002.

In 2003 zal Pax Christi Projecten de mogelijkheden verkennen om haar activiteiten in Afrika en het Midden-Oosten uit te breiden. In dat jaar zal ook gewerkt worden aan verdergaande integratie van de verschillende thematische accenten in de diverse regio's, zoals beschreven in het strategisch meerjarenplan 2003-2006.

De begroting 2003 wordt gekenmerkt door de verdere invulling van de groeiambitie. Deze ambitie is mede mogelijk door de versteviging van het meerjarig financieel perspectief dankzij de toekenning van een vierjarige instellingsubsidie door het ministerie van Buitenlandse Zaken in het kader van Thematische Mede Financiering (TMF), en door Cordaid in het kader van een hernieuwde strategische samenwerking. Structurele samenwerking met andere partners zorgt voor een gedifferentieerde en daarmee meer solide financieringsgrondslag.



Financieel Verslag Vereniging

Resultaat 2002

In de bijgevoegde jaarrekening wordt het resultaat over 2002 gepresenteerd. De cijfers over 2001, de begroting voor 2002 en de begroting voor 2003 zijn ter informatie bijgevoegd (zie bijlagen voor balans en resultaatrekening).

Vergelijking met het voorgaande jaar en de begroting

Vergeleken met het voorgaande jaar valt op dat de contributies voor het vredeswerk met EUR 20.500 zijn gestegen tot EUR 168.500. Dit is een stijging met 14%, maar minder dan de begrote stijging met 23%. Het resultaat op acties is gedaald van EUR 279.500 tot EUR 124.500. Hiermee is dit resultaat met 55% gedaald, terwijl ook hier een stijging was begroot.

De donaties en fondsen voor het stiltecentrum zijn EUR 55.000 hoger dan in 2001. Dit betreft met name de bijdrage van de Vereniging (EUR 32.000) en de Utrechtse kerken (EUR 9.000), die in 2001 geen financiële bijdrage gaven. Daarnaast is EUR 14.000 meer aan donaties voor het Stiltecentrum ontvangen.

Zowel in 2001 als in 2002 zijn extra bedragen ontvangen om de continuïteit van de Vereniging te waarborgen. In 2001 is EUR 197.000 aan giften van kloosters en kerkelijke instellingen ontvangen. Daarnaast hebben we leningen gekregen van Stikav en een kloosterorde tot een bedrag van EUR 272.000. In 2002 heeft Stikav EUR 339.000 gedoneerd.

De activiteiten aan vredeswerk bedragen in 2002 EUR 120.000 meer dan in 2001 en EUR 36.000 meer dan begroot. Ten opzichte van 2001 wordt de stijging veroorzaakt door EUR 33.000 hogere uitvoeringskosten (uitbreiding van de personele bezetting), EUR 7.000 voor verstrekte subsidies en EUR 80.000 in activiteiten, te weten de Vredesweekmailingen, wandelingen en ledenwerfacties. De verwachte stijging van inkomsten, die als gevolg hiervan begroot was, is niet gerealiseerd.

De activiteiten van het Stiltecentrum zijn ten opzichte van 2001 en de begroting voor 2002 gehalveerd. Er zijn geen grote uitgaven gedaan en voor promotie (EUR 7.000 begroot) zijn in 2002 geen kosten gemaakt.

Begroting 2003

Zoals eerder aangegeven was het voor het sluitend maken van de begroting 2003 noodzakelijk om activiteiten en personele bezetting te saneren. Uitbreiding zal slechts mogelijk zijn op basis van verwerving van extra baten.

De contributies zijn conservatief iets onder het niveau van 2002 begroot. In de overige fondsen is EUR 200.000 opgenomen aan toegezegde middelen uit het TMF-programma van het ministerie van Buitenlandse Zaken plus EUR 52.500 van PIN, Cordaid Vastenactie en Porticus.

De activiteiten van het vredeswerk liggen iets onder het niveau van 2002 en worden voor een groot deel gefinancierd uit het TMF-programma.

Binnen het huidige financiële kader is voortzetting van de functie van het Stiltecentrum en de rol daarin van Pax Christi vanaf 2003 niet langer mogelijk. De kosten en risico's kunnen niet langer door Pax Christi worden opgebracht, de bijdragen van derden daarin blijken te beperkt.

In de herformulering van de functie van het Stiltecentrum in 2003 zal Pax Christi zich daarom meer laten leiden door haar vredesmissie, terwijl zij de ruimte wil laten voor middagpauzediensten en pastorale zorg op beperktere schaal door de Utrechtse kerken. In de fondsen van het Stiltecentrum is EUR 26.600 opgenomen die nog geworven moet worden. Hierbij denken we vooral aan de Utrechtse kerken. De Vereniging draagt zelf EUR 40.000 bij aan het Stiltecentrum.

Stappen in de richting van een structureel gezondere financiële situatie zijn inmiddels gezet. De begroting voor 2003 is sluitend, vooral door een sanering in de personele lasten. Binnen het kader van deze begroting en op basis van een nieuw verenigingsbeleid dat een sterkere focus heeft, ontstaan nieuwe mogelijkheden voor het ontplooiën van activiteiten op het terrein van maatschappelijk draagvlak. Profilering zal plaatsvinden door gerichte acties die nauw aansluiten bij de actualiteit in Nederland en/of projecten van de Stichting. Verbreding zal plaatsvinden door het aangaan van structurele meerjarige samenwerkingsverbanden met andere maatschappelijke organisaties.

Partnerorganisaties Pax Christi



Hieronder staat een lijst van partnerorganisaties waarmee Pax Christi samenwerkingsrelaties onderhoudt. Deze organisaties leveren een bijdrage aan de realisering van het strategieplan van Pax Christi.

Afrika

Afrika regionaal

AMECEA

CAEC

FECCLAHA

Kenia

Afrika Study Centre, Mbale

Association for World Education- Uganda chapter

Centre for Conflict Resolution (CECORE)

ChemChemmi

Kenya Plantation and Agricultural Workers Union

National Council of Churches of Kenya

People for Peace in Africa

Security Research and Information Centre (SRIC)

SNV-Kenya

Oeganda

Acholi Religious Leaders Peace Initiative

Action for the Development of Local Communities (ADOL)

CoU Bisdrom Karamoja

Father Declan Peace Foundation

Kotido Initiative for Peace

Nakapiripirit and Moroto Religious Leaders Peace Initiative

RK Bisdrom Kotido

RK Bisdrom Moroto, Justice and Peace Commission

SNV-Uganda

Uganda Joint Christian Council

Uganda Episcopal Conference

Soedan

Budy Community

Drylands Pastoral Mission International

ECS Bisdrom van Juba

ECS Bisdrom van Rokon

ECS Bisdrom van Torit

Equatoria Civic Fund

Father Saturnino Ohure Foundation
Federation of Southern Sudanese Civil Society Organisations (FOSCO)
Imatong Ranges Association for Development (IRAD)
New Sudan Council of Church (NSCC)
Sudan Ecumenical Forum
Sudan Catholic Bishops Conferences (SCBC)
Sudan Evangelical Bishops Conferences (SEBC)
Olubo Rural Development Agency
Pibor Community Organisation for Peace and Development
RK Bisom van Torit, Justice and Peace Commission
Safe Harbour
Southern Catholic Bishop's Regional Conference (SCBRC)
Sudan Council of Churches
Toposa Development Association

Congo

Justice Plus
Forum des mamas en Ituri
Centre Resolution des Conflits
Centre d'Initiatives et de Créativité pour le développement rural (CIC)
Le bon samaritain
Fondation du Paix Durable
Commission diocésaine Justice et Paix Mahagi
ICEAS
Voie des opprimés
Comission diocésaine Justice et paix Isiro
Comission diocésaine Justice et paix Dungu Doruma
Comission diocésaine Justice et paix Wamba
Les Amis de Nelson Mandela pour la défense des droits de l'homme
Chrétiens pour la paix (Kisangani)
Pax Christi Butembo
Pax Christyi Bukavu
Pax Christi Goma
Groupe Jérémie
Nous Sommes Frères Bukavu
Groupe Amos
Commission épiscopal Justice et Paix (national)

Rwanda

Liprodhor
AMI
CRC
Groupe paroissal Busogo

Oost-Azië

Indonesië

Commission for Justice and Peace of the Bishops' Conference of Indonesia
Congregation of the Immaculate Heart of Mary/Justice, Peace and Integrity of Creation
Forum of Indonesian Catholic Society
Jaringan Mutra Perempuan
Jesuit Refugee Service

Latijns-Amerika

Colombia

Bisdóm Urabá
CRIC
CRIT
Conciudania
ACIN (noordelijk Cauca)
AMUNORCA (noordelijk Cauca)
Equipo Misionero de Toribio (Cauca)
RedePaz
Kerkelijke Commissie Vida, Justicia y Paz in Apartadó (Urabá)
Laboratorio para la paz
Corporación Utopias
Voces del Secuestro
Fundación La Maria, Cali

Cuba

Movimiento Cristiano Liberación (MCL) / Proyecto Varela

Midden-Oosten

Bezette Palestijnse gebieden

Arab Educational Institute
Panorama

Jordanië

Arab Women Media Centre

Libanon

Association Justice et Miséricorde (AJEM)

Syrië

al-Ard
Etana

Zuidoost- Europa

Kosovo

DARKO
Department of Youth
Forum Civil Peace Service
Group Kosovo Organisation for New Initiatives
Kosovo Civil Society Foundation
Kosovo Education Center
Kosovar Youth Council
OVSE
The Forum
UNMIK

Kroatië

Caritas Croatia
Centre for Peace, Non-Violence and Human Rights Osijek

Macedonië

Antiko
Association for human rights protection of Roma-Shtip
Civil
Civil Society Resource Center
DROM
Euro-Balkan institute

Foundation Open Society Institute/Soros Macedonia
Life radio
Macedonian Helsinki Committee
Nansen Dialogue Center
Peace Action
Interethnic Project Gostivar
Tolerance
Women's Action
Youth Educational Forum (Street Law/Debate Club)

Servië Montenegro

Anglo Yugoslav Society
ASTRA - Anti Sex Trafficking Action
Belgrade Centre for European Integrations
Belgrade Open School
Catholic Archdiocese of Belgrade
Centre for Anti-war Action
Centre for Development of Serbia
Centre for Policy Studies
Committee for Civic Initiative
Group for Promotion of Women Political Rights
Group MOST
Insitute for European Studies
Konrad Adenauer Stichting
Ministry of Education and Sports
Novi Sad School of Journalism

Rusland

ARD/Denal, Karaboulakh/Grozny
Chechnya Justice Initiative, Moscow

Besturen en Medewerkers Pax Christi

Besturen

Bestuur Vereniging Pax Christi Nederland

Bisschop Ad van Luyn (voorzitter)

Ed d'Hondt (vice-voorzitter)

Paul Sars

Cees Brinkhuizen

Edith Brugmans

Janske Hermens

Raad van Toezicht Stichting Pax Christi Projecten

Tom Stoelinga (voorzitter)

Peter Duymelinck

Ria Braspenning

Bestuur Stichting Katholieke Vredesbeweging (Stikav)

Pieter Rookmaaker (voorzitter)

Gerard de Groot

Gerard Snijders

Medewerkers

A. Medewerkers Vereniging

Secretariaat

Theo Brinkel (algemeen secretaris)

Gied ten Berge

Bouwien Vermulst

Douwe Wielinga

Stiltecentrum

Christa Kristensen

Dirk van den Hoven

Joke van Eck

Begeleidingscommissie pastoraat

Chris van Deventer

Nico Geelen

Meino Hessel

Dirk van den Hoven

Noor van der Kolk

Wendalie Seinen-Neuman

Joop Slager

Jack de Valk

Elly Vlaar

Ondersteuning/projectvoorbereiding

Gied ten Berge

Vrijwilligers Stiltecentrum

Mirjam Boers

Riet van de Boom-van Tuyl

Karin Dingemans

Carina van Gool

Sietske ten Hove

Mieke Jansen

Wil Kamminga

Andre van Kempen

Jan Kerstholt

Mary Martosemito

David Mullink

Ans Oostveen - Drubers

Astrid van der Poel

Dora Sangers

Marry Schutte

Joop Slager

Olga Versteegh

Theo Verwoerd

Elly Vlaar

Alie Wallet

Sandra van de Wetering

Werkgroep Midden-Oosten en Noord-Afrika

Voorzitter:

Wim Bartels

Leden:

Erik Ackerman

Yousef Ahmed

Mient-Jan Faber

Willem van Genugten

Leyla Gezik

Evert-Jan Grit
Jan Gruiters
Wilco de Jonge
Jet Kraemer
Janie Kuik
Erik Laan
Jan Jaap van Oosterzee
Johan van Rixtel
Charles Schoenmaeckers
Martin Sieperman
Juliette Verhoeven
Lambrecht Wessels
Marjolein Wijninckx

Werkgroep Biologische wapens

Voorzitter
Ineke Malsch

Leden
Wil Braakman
Cees Brinkhuizen
Jan Gerbrandy
Pater Floor de Grauw
Henk Labots
Gerard Lössbroek
Wil van Rijswijk
Bas Roufs

B. Medewerkers Stichting Pax Christi Projecten

Directie
Jan Gruiters (directeur stichting)
Freek Landmeter (adjunct-directeur)

Facilitaire ondersteuning
Sonia Battjes
Sander Furth
Paula Hollander
Medea Lindelauf
Ruud van Piggelen
Marie-Cecile da Silva

Personeel & Organisatie

Marlenne Bousie
Moniek Baerwaldt

Financiële administratie

Giny Rossel
Gerard Strien
Gert van Asselt (door IBM gedetacheerd)

Afdeling Afrika

Yvonne Heselmans
Hanneke Peeters
Rieky Peeters
Nico Plooijer
Joost van Puijenbroek
Simon Simonse
Annemarie Sweeris
Egbert Wesselink

Afdeling Latijns-Amerika

Cristina Amboage
Marianne Moor
Liduline Zumpolle

Afdeling Midden-Oosten

Evert-Jan Grit
Marjolein Wijninckx

Afdeling Zuidoost-Europa

Balkan

Karlijn Leentvaar
Tanja Lubbers
Karel Roos
Henk Jan van Vliet
Agnes Wagenaar

Kaukasus

Egbert Wesselink

Facilitators

Afrika

Gwado Ador
Joseph Goldon
Samira Lado
Gerard Lelieveld
Mary Loboka
Nelson Lukajo
Andrew Manyang

Balkan

Biljana Dakic
Tanja Lubbers
Petra Pajdakovic
Nehari Sharri
Henk Jan van Vliet

Zalencentrum

Coördinatie

Kim Bauhaus
Medea Lindelauf
Roselle Schuurman

Werkstudenten

Mark Bruining
Sofie Bruining
Tesse van Camerijk
Jop Esmeijer
Gwen Groenveld
Sylvia Hubers
Rachel Kloek
Febe Kok
Suzanne Kraaijeveld
Wardah Maagd
Meta Mak
Irene de Mol

Elsbeth Stoker
Marisa Tempel
Anne Verboven
Allard Warrink

Pax Christi Nederland is vertegenwoordigd in de onderstaande organisaties

IKV

Frans Bauke van der Meer
Paul van Aalst
Gerda Klievink
Theo Brinkel

Justitia et Pax

Theo Brinkel

KRO

Ed d' Hondt

Pax Christi International

Ben Schennink, penningmeester

Oost-West Beraad R.K. Kerkprovincie

Theo Brinkel

Inloop Centra Beraad

Christa Kristensen

Euro-Arabische Dialoog

Jan Gruiters

Novib

Jan Gruiters



Stichting Pax Christi Projecten

Alle bedragen in EUR

BALANS	2001	2002
Activa		
Materiele vaste activa		
Bedrijfsmiddelen	81.354	80.753
Financiële vaste activa		
Lening	97.336	80.319
Vorderingen		
Rekening courant Vereniging Pax Christi	188.529	-
Rekening courant Stikav	-	206.703
Overige vorderingen	81.367	86.201
	269.896	292.904
Liquide middelen	865.598	482.807
Totaal activa	1.314.184	936.783
Passiva		
Eigen vermogen		
	127.691	178.570
Langlopende schulden		
	62.849	42.655
Kortlopende schulden		
Subsidieverplichtingen	660.964	356.785
Rekening courant Stikav	59.466	-
Aflossingsverplichtingen	34.487	37.664
Overige schulden en overlopende passiva	368.727	321.109
	1.123.644	715.558
Totaal passiva	1.314.184	936.783

Stichting Pax Christi Projecten

Alle bedragen in EUR

STAAT VAN BATEN EN LASTEN	Resultaat 2002	Begroting 2002	Resultaat 2001	Begroting 2003
Fondsenwerving				
Subsidies overheden en anderen	2.762.134	2.938.960	2.053.308	4.051.674
Baten zalencentrum	353.375	348.957	402.258	259.156
Overige baten	148.951	128.873	120.182	-
Totaal beschikbaar voor doelstelling	3.264.460	3.416.790	2.575.748	4.310.830
Besteed aan doelstelling				
Besteed aan vredeswerk				
Eigen activiteiten	1.713.589	2.090.396	1.320.096	2.495.582
Uitvoeringskosten	1.088.514	975.577	820.535	1.485.396
	2.802.103	3.065.973	2.140.631	3.980.978
Besteed aan zalencentrum				
Catering en faciliteiten	25.623	18.718	43.077	32.750
Uitvoeringskosten	385.855	359.851	359.160	266.098
	411.478	378.569	402.237	298.848
Totaal besteed aan doelstelling	3.213.581	3.444.542	2.542.868	4.279.826
Overschot/Tekort	50.879	-27.752	32.880	31.004
Het overschot/tekort is toegevoegd/onttrokken aan:				
Vrij besteedbaar vermogen	50.879	-27.752	32.880	31.004

Vereniging Pax Christi Nederland

Alle bedragen in EUR

BALANS	2001	2002
Activa		
Materiele vaste activa		
Bedrijfsmiddelen	36.169	27.127
Vorraden		
Publicatiemateriaal voor verkoop	3.115	3.370
Vorderingen	205.426	19.476
Liquide middelen	98.230	147.636
Totaal activa	342.940	197.609
Passiva		
Eigen vermogen	-197.622	-197.622
Langlopende schulden		
Lening Stikav	136.134	136.134
Lening Kloosterorde	136.134	102.100
	272.268	238.234
Kortlopende schulden		
Rekening courant Stichting Pax Christi Nederland	188.529	-
Rekening courant Stikav	-	51.380
Lening Kloosterorde	-	34.034
Overige schulden en overlopende passiva	79.765	71.583
	268.294	156.997
Totaal passiva	342.940	197.609

Vereniging Pax Christi Nederland

STAAT VAN BATEN EN LASTEN	Alle bedragen in EUR			
	Resultaat 2002	Begroting 2002	Resultaat 2001	Begroting 2003
Fondsenwerving				
Fondsenwerving voor vredeswerk				
Contributies	168.068	181.512	147.598	175.000
Acties	124.499	328.991	279.474	145.000
Vredesweek collecte	51.299	63.529	52.253	50.000
Donaties en legaten	30.665	11.345	19.136	22.000
	374.531	585.377	498.461	392.000
Fondsenwerving voor stiltecentrum				
Donaties	28.701	21.781	14.354	20.000
	28.701	21.781	14.354	20.000
Totaal baten uit eigen fondsenwerving	403.232	607.158	512.815	412.000
Subsidies overheden en anderen				
Subsidies voor vredeswerk	12.500	-	-	252.500
Subsidies voor stiltecentrum	40.851	58.992	-	66.606
	53.351	58.992	-	319.106
Overige baten	408.088	122.067	220.115	18.000
Totaal beschikbaar voor doelstelling	864.671	788.217	732.930	749.106
Besteed aan doelstellingen				
Besteed aan vredeswerk				
Eigen activiteiten vredeswerk	218.261	169.032	138.444	278.550
Verstreekte subsidies	220.883	252.530	213.610	134.481
Uitvoeringskosten	285.336	266.570	251.980	208.570
	724.480	688.132	604.034	621.601
Besteed aan stiltecentrum				
Eigen activiteiten	8.982	18.152	18.023	8.750
Uitvoeringskosten	131.209	131.125	151.779	80.856
	140.191	149.277	169.802	89.606
Totaal besteed aan doelstelling	864.671	837.409	773.836	711.207
Overschot/Tekort	-	-49.192	-40.906	37.899
Het overschot/tekort is toegevoegd/onttrokken aan:				
Vrij besteedbaar vermogen	-	-49.192	-40.906	37.899

Geconsolideerde balans Pax Christi Nederland

	Alle bedragen in EUR
BALANS	<u>2002</u>
Activa	
Materiële vaste activa	111.250
Financiële vaste activa	22.689
Vorderingen	108.854
Liquide middelen	987.459
Totaal activa	<u><u>1.230.252</u></u>
Passiva	
Eigen vermogen	252.072
Langlopende schulden	144.755
Kortlopende schulden	833.425
Totaal passiva	<u><u>1.230.252</u></u>

De Vredesbeweging Pax Christi is een groep die bestaat uit:

- Vereniging "Vredesbeweging Pax Christi Nederland";
- Stichting Pax Christi Projecten;
- Stichting Katholieke Vredesbeweging Stikav.

Deze drie organisaties zijn organisatorisch en economisch met elkaar verbonden.

Bovenstaande balans omvat de geconsolideerde bezittingen en schulden van de groep.

Colofon

Pax Christi Nederland

Bezoekadres
Godebaldkwartier 74
3511 DZ Utrecht

Postadres
Postbus 19318
3501 DH Utrecht

Telefoon
(030) 233 33 46

Fax
(030) 236 81 99

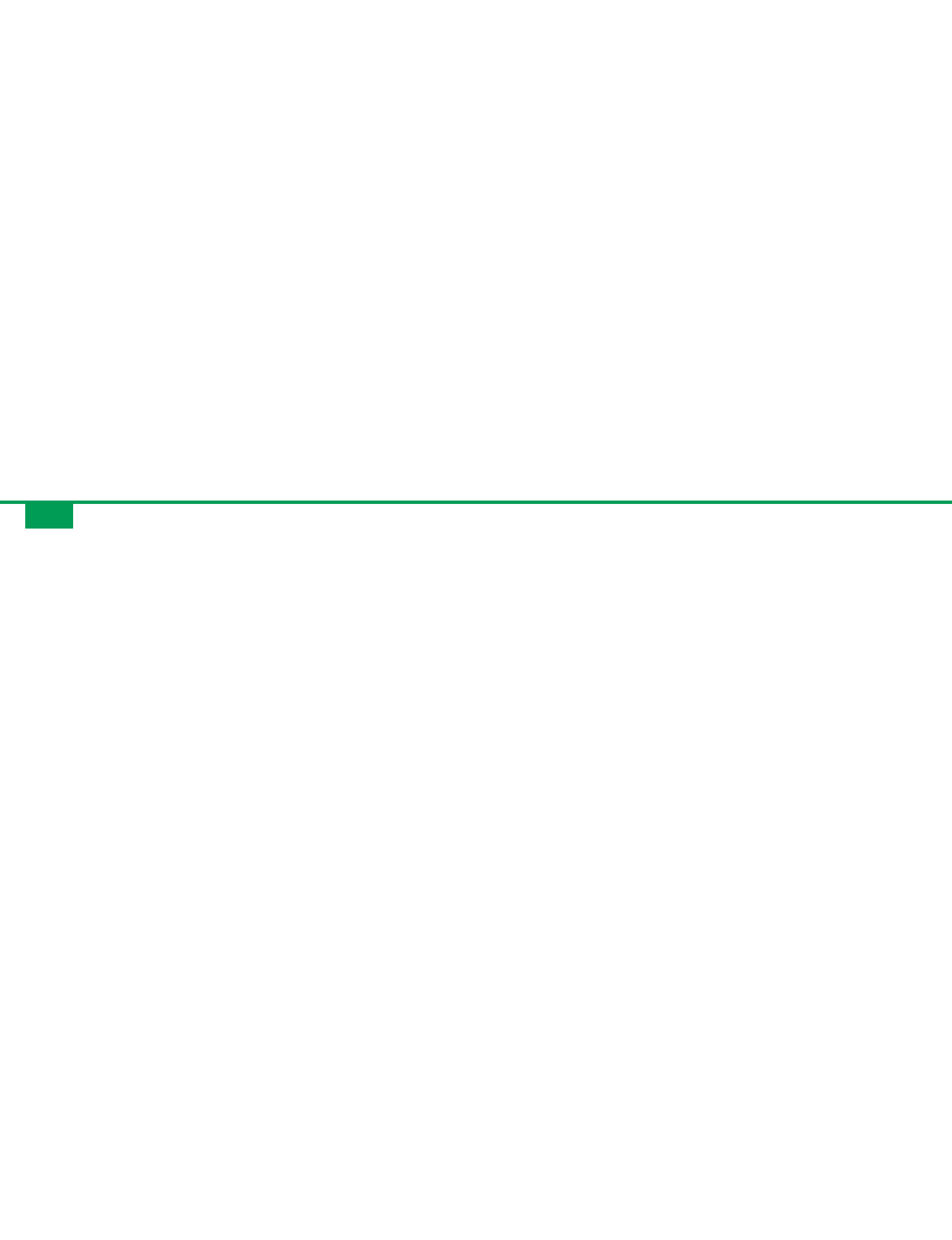
E-mail
paxchristi@paxchristi.nl

Website:
www.passievoorvrede.nl

Tekst: Tekstlink (Machiel van Zanten)

Eindredactie: Freek Landmeter

Druk: Drukkerij Artoos Nederland



Pax Christi Nederland

Bezoekadres:
Godebaldkwartier 74
3511 DZ Utrecht
Tel. 030 2333346

Postadres:
Postbus 19318
3501 DH Utrecht
e-mail: paxchristi@paxchristi.nl
website: www.paxchristi.nl
giro Stichting Pax Christi Projecten: 8823030
giro Pax Christi Nederland: 593352

